

Upravništvo. Ljubljana. Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelci: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2 — Telefon št. 190.

Racuni pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesечно Din 25.—

Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
8122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Francoski memorandum

Na novega leta dan je francoski poslanik v Berlinu izročil Adolfu Hitlerju memorandum francoske vlade, ki vsebuje odgovor na nemške zahteve, stavljen v informativnih diplomatskih razgovorih med Nemčijo in Francijo. Niti besedilo, niti podrobna vsebina tega memoranda nista bila objavljena, pač pa je bila francoska izjava priobčena vesešilam in državam, ki so s Francijo v prijateljskem in zavezniškem razmerju. Po informacijah vodilnih francoskih listov se giblje francoski odgovor na nemške želje in zahteve v sledečih smereh:

Francija jemlje v vednost izjavo Adolfa Hitlerja, da je pripravljen pakte o nenapadnosti, ki jih je ali jih bo Nemčija sklenila z evropskimi narodi, glede njihove iskrenosti in učinkovitosti podkrepiti ter eventualno pristati na medsebojno kontrolo. Francoska vlada pa opozarja, da zahteva Nemčija že pred sklenitvijo predlagane konvencije izpolnitev gotovih postulatov. Tako zahteva Nemčija priznanje redne armade v številu 300.000 mož, ne da bi ukinila svoje regularne vojaške čete (hitlerjevsko milico SS, SA in Stahlhelm). Te zahteve so z dosedanjim delom razorožitvene konference nezdružljive. Francoska vlada stoji na stališču, da se more mednarodna varnost, ki je glavni pogoj za priznanje nemške enakovrednosti, doseči samo v Društvu narodov in potom znižanja oborožitve. Za pripravo konvencije, ki naj se sklene, je Francija pripravljena se pogajati z vsemi zainteresiranimi državami, ponavljja pa že zdaj svoj predlog, da se prizna Nemčiji vojska v učinkovitem številu 200.000 mož, Franciji pa polovica armade na evropskem teritoriju države še kolonialna armada 200 tisoč mož z odgovarjajočo opremo. Po prvi pripravljalni periodi, v kateri naj se vrši stalna kontrola, naj se prizna Nemčiji obrambno orožje vsake vrste, ostale velesile pa naj pričnejo z uničevanjem svojega napadalnega orožja.

Memorandum podpira informativni značaj svoje vsebine, češ, da naj služi kot priprava za uradna pogajanja v Ženevi. Naglica izročitve memoranda se službeno utemeljuje s kratkim časom, ki nas loči od zasedanja razorožitvene konference, določenega že na 21. januarja.

Vidi se, da francoska vlada trdno vztraja na svojem stališču, da more priti do realne in formalne odločitve le v Ženevi in v okviru Društva narodov. Nj torej čudno, če nemški tisk govori o »odklonitvi nemških zahtev v vladni obliki«.

Drugečnega stališča na Berlin od Pariza ni mogel pričakovati. Ko je Nemčija meseca oktobra izvršila v Ženevi brutalni prelom, se je med drugim sklicevala na Macdonaldov razorožitveni predlog in dolžila Francijo ter z njo soglašajočo državo, da so s svojimi zahtevami po pripravljani dobi in mednarodni kontroli zavrgle Macdonaldovo bazo, ki o teh pogojih ne govori. Nemčija je takrat ostro zavrnila Simonovo posredovanje in se je pokazala v vsakem oziru za nepristopno. V svojih diplomatskih razgovorih s Francijo na je sama zapustila podlago Macdonaldovega načrta in stavila zahteve, ki jih ne more akcentirati nobena evropska država. Zahtevala je takojšnje priznanje stalne armade 300.000 mož brez ukinjenja Hitlerjeve milice, ki predstavlja ogromno regularno armado, izveščano za takojšnje frontno službo, oboroženo in opremljeno na najmodernejši način. Zahtevala je nadalje takojšnje dovolitev skoro vseh vrst orožja, ki ji ga Versailleska mirovna pogodba izrecno prepoveduje. Da o zahtevi predčasne vrnitve Posarja in o drugih političnih željah niti ne govorimo. Po pravici naglašajo francoski tisk, da bi se s temi samo delno poustavitvijo napram Berlinu dala Hitlerju še posebna premija za njegovo proti mednarodni mirovni organizaciji naperjeno brutalno ofenzivo.

Francija je s tem, da se je podala z Nemčijo v dvostranske diplomatske razgovore, in s svojimi memorandum, ki očividno predstavljajo njihov formalni zaključek, znova pokazala, da je resno in iskreno pripravljena storiti vse, kar vodi k ohranitvi miru in h konsolidaciji Evrope. Ves svet dones priznava pravilnost in korektnost francoskega stališča in tudi angleška politična javnost neprikrito izraža svoje soglasje. Ves svet pa tudi spoznava prekomernost nemških zahtev, ki bi ne vodile do splošnega znižanja oboroženega stanja, nego bi povzročile novo oboroževalno tekmo do nedoglednosti.

Sir John Simon se mudi v Rimu, da se z Mussolinijem posvetoje o trenutnem položaju. Italija sicer govori o neklih potrebnih koncesijah, ki naj bi se dale Nemčiji, vendar se drži v splošnem precej rezervirano. Prevelik optimizem, da bi se našel most preko prepada med milorjubno Evropo in agresivnim Berlinom, zato pač ni utemeljen in nikdo danes ne ve, kaj bo za naprej.

Hitler je v svojem novoletnem govoru ostentativno naglašal, da besede kapitu-

ODSTOP ANGELESCOVE VLADE

Po ostavki sedanje prehodne vlade, je kralj Karol poveril včeraj sestavo nove vlade dosedanjemu trgovinskemu ministru Juriju Tatarescu, ki je sestavil homogeno liberalno vlado

Bukarešta, 3. januarja. p. Prehodna vlada g. Angelesca, ki je bila sestavljena povodom smrti ministrskega predsednika g. dr. Duce, je danes odstopila. Nj. Vel. kralj Karol je po pritrjenih konzultacijah šefov političnih strank danes ob 17.50 poveril mandat za sestavo vlade dosedanjemu ministru trgovine Juriju Tatarescu, znanemu voditelju liberalne stranke, ki so ga že takoj po smrti dr. Duce označevali v političnih krogih kot njegovega naslednika. Kakor vse kaže, bo dr. Tatarescu sestavil homogeno liberalno vlado, v katero bo sprejel nekaj mlajših liberalnih voditeljev. Zunanje ministrstvo bo slej ko prej obdržal dr. Titulescu, ki je v načelu že dal svoj pristanek.

Bukarešta, 3. januarja. s. Tatarescu je že v večerni avdijenci položil prisego kot ministrski predsednik v roke kralja in mu obenem predložil ministrsko listo, ki pa najbrž še ni popolna. Titulescu je na poti v Rumunijo in je verjetno, da se bo za definitivno sestavo vlade izvedelo šele po njegovem prihodu. Vse kaže, da je bila sestava nove vlade poverjena Tatarescu tudi z vplivom Titulesca. Jurij Tatarescu je glavni tajnik liberalne stranke in ga smatrajo kot voditelja mlade struje v stranki. Verjetno je, da bo izvoljen tudi za njenega predsednika. Splošno se smatra, da je prodira ona struja v liberalni stranki, ki je že daljša časa stremela za odstavitvijo dosedanjega vodstva. Duceva smrt je ta razvoj v stranki brez dvoma pospešila.

Jurij Tatarescu

Novi ministrski predsednik Tatarescu pripada mlademu pokolenju liberalne stranke. Studiral je v Parizu in tamka promoviral za doktorja prava. Po vojni je bil član vseh rumun. parlamentov. Okt. parlamentarec se je odlikoval s svojim govorniškim darom. V vladi Jona Bratiana je bil državni podtajnik od leta 1922. do 1926. v vladi Vintile Bratiana državni podtajnik, v vladi Duce pa trgovinski minister. Tatarescu velja za odločnega in zelo spretnega državnika. Tudi je velik prijatelj našega naroda in države in iskren zagovornik zavezništva vseh treh držav Male antante.

Ob priliki protestnega mitinga proti reviziji mirovnih pogojev, ki ga je sklical Narodna Odbrana 28. majnika 1933 v Beogradu, o katerem smo tedaj obširno poročali je imel Tatarescu, ki se je udeležil mitinga na čelu večje delegacije iz Rumunije, naslednji govor, ki priča o njegovi veliki ljubezni do naše države.

»Prišli smo med vas kot zastopniki in tolmači zavezniškega naroda, s katerim smo zvezani po skupnih spominih na čase radosti, herojstva in žrtve. Prišli smo, da pozdravimo v imenu Velike Rumunije Veliko Jugoslavijo. Danes se ob istem času združuje naš narod od Adrije do Dunava, od Dunava do Tise, da uvrsti skupne zvezde, da se zedini v odločen protestu ter da skupno nastopimo proti vsem grožnjam sedanjega časa. Te grožnje so zahteve po reviziji mirovnih pogojev, po reviziji naših meja. Vse to se zahteva v imenu pravice. Beseda pravica iz ust onih, ki so zatirali svobodo, ki so izčrpali vsa sredstva preganjanja in zatiranja, ki so pred 20 leti pripravljali mladim narodom novo sužnost, je izjavnje in zahtev človečanske vesti. Na pravico se ne moremo sklicevati tlačitelji, to pravico imajo samo zatirani. Pravica je izpregovorila onega dne, ko so zatirani narodi raztrgali okove suženjstva in dvignili svobodo na stopnjo načela mednarodnega prava. Pravica je izpregovorila tistega dne, ko so nastale Češkoslovaška in Poljska, ko sta našli Velika Jugoslavija in Rumunija svoje prave meje. Pravica je z nami Kakršnakoli naj bo agtacija, ki se pojavlja okrog nas, je naša dolžnost, da proti temu odločno nastopimo in da stojimo na budni straži.

Naša naloga je, da ustvarimo skupno fronto, ki je dedščina naših pravic in naše narodne vedobnosti, ki smo jo podedovali po onih, ki so izkpravili na svetovnih bojstvih. To je skupna fronta za obrambo naših meja, ki so obeležene z našo pravico in s krvjo naših bojnikov in mučnikov. To je skupna fronta za obrambo mirovnih pogojev in za obrambo miru. Mi smo in hočemo biti branitelji miru. Hočemo mir in spoštovanje pogodb, ki določajo naše meje. Naše meje niso konvencionalne meje, obeležene po kaprici okoliščin, marveč so to meje svobode in nacionalne zavesti. Naše zavezništvo ni rezultat pogodb, ki nas vežejo, marveč izvira iz globine duš naših narodov.

Sestanek g. Jevtića in g. Titulesca

Beograd, 3. januarja. p. V tukajšnjih merodajnih krogih najodločnejše demantirajo vesti, razširjene v nekaterih inozemskih listih, češ, da bo za 8. januar v Zagreb sklicana konferenca zunanjih ministrov Male antante zaradi dogodkov v Rumuniji odgodena za nedoločen

lacija ni v nemškem slovarju. Vsekakor bo moral vzeti na znanje, da tudi Evropa ne bo kapitulirala pred imperialističnim Berlinom.

čas. Vašemu dopisniku so na merodajnem mestu izjavili, da so vse te verzije brez vsake podlage. Program zagrebške konference Male antante je bil med vladami vseh treh držav definitivno dogovorjen in odobren in se ne bo več izpreminjal. V ostalem pa je rumunski minister g. Titulescu tudi že sam izjavil, da ostane rumunska zunanja politika tudi po izpremembi v rumunski vladi neizpremenjena in zato ni prav nikakega povoda, da bi se konference Male antante ne vršila po določenem programu in v določenem roku, ker so pač ostali interesi Male antante slej ko prej neizpremenjeni. O priliki potovanja g. Titulesca skozi našo državo na povratku v domovino se bo zunanji minister g. Jevtić sestal s njim ter že pri tej priliki obravnaval z njim razna aktualna vprašanja, ki so se pojavila v najnovijem času. V to svrhu se bo peljal g. Jevtić g. Titulescu do Zagreba nasproti ter ga bo spremljal do Beograda.

Atentator izročen sodišču

Bukarešta, 3. januarja. p. Prvotopno sodišče v Ploestiju je potrdilo pritvor zoper vse aretirance, ki so bili prijeti v zvezi z atentatom na ministrskega predsednika dr. Duce. Danes so atentatorja Constantinescu in njegove soprovice preneli v sodne zapore. Pri tej priliki se je zbrala pred sodno palačo ogromna množica, ki je priredila ogorčene demonstracije proti »železni gardi« in zahtevala smrtno kazen za vse soprovice sinajškega atentata. V teku zaslišanja na sodišču so aretiranci v celoti potrdili svoje izjave pred policijo, da je atentat delo tajne zarote »železne garde«.

Bukarešta, 3. jan. g. Morilec ministrskega predsednika dr. Duce, Constantinescu in oba njegova pajdaša Belimasea in Karaniko so danes na okrožnem sodišču v Ploestiju zaslišali. Constantinescu je na vprašanja predsednika Cablesca jasno in mirno odgovarjal. Njegove izpovedi so izzvala vtis naučenih lekcij. Med drugim je izjavil, da je bil Duca sovražnik Rumunije. Z razpustom »železne garde« je bilo tej organizaciji onemogočeno zakonito delovanje. Zaradi tega je moral posesti nezakonitih sredstvih, da uniči sovražnike, ki so hoteli zadaviti Rumunijo. On in njegovi prijatelji so se žrtvovali v službi naroda. Sklep, da je treba Duco umoriti, je bil storjen že pred Božičem in zadnji milostni rok, ki so ga zarotniki dovolili Duca, je bil 1. januar. Sprva je bilo dogovorjeno, da bi izvršili atentat o priliki noveletne službe božje v patriarhatski cerkvi. Ko pa so zarotniki izvedeli, da bo Duca 29. decembra potoval v Sinajo, so sklenili izvesti svoj čin tamkaj. Po prvotnem načrtu so hoteli umoriti Duca že pri prihodu v Sinajo, toda te namere niso mogli izvesti, ker je istočasno z njim stopil iz vagona finančni minister Bratianu, ki so ga hoteli obvarovati. Po morilčevih izjavah bi bil moral dejanje izvršiti Karanika, toda na kolodvoru ga je spoznal eden izmed policijskih uradnikov. Zato je prepuštil izvršitev atentata Constantinescu.

Moralni povzročitelji umora

Bukarešta, 3. januarja. žg. Urednik »Candalarul« Nikifor Carinci in general Cantacuzena, ki sta bila aretirana v zvezi z

Rudniška katastrofa pri Duchcovu

120 rudarjev zasutih — Radi eksplozije se je zasul velik rov znanega premogovnika na Češkoslovaškem

Praga, 3. jan. g. V premogovniku »Nelson III« pri Duchcovu se je pripetila dopolne iz neznanih vzrokov strašna eksplozija, ki je porušila in zasula del naprav v rovu, kakor tudi vhod v rov. V rudniku je bilo ob času katastrofe, ki je nastala najbrže zaradi eksplozivnih plinov, 130 rudarjev, ki so jih razvaline odrezale od zunanjega sveta. Doslej so spravili na dan tri trupla, usoda ostalih delavcev pa je še negotova in se boje najresnejših posledic. Orožniki, vojniki, gasilci in pomožni oddelki si mrzlično prizadevajo, da bi osvobodili dohode v rov. Za sedaj upajo, da se bo zasutim rudarjem posrečilo priti v sosedni rov, ki mu je katastrofa prizanesla in odkoder bi lahko našli izhod na prosto.

Duchcov, 3. januarja. h. Zadnje vesti o eksplozivni katastrofi v rudniku »Nelson III« v Novi vasi med Duchcovim in Osekom zatrjujejo, da je bilo ob času katastrofe v rovu 120 rudarjev, izmed katerih so se štirje rešili na ta način, da se jim je posrečilo priti na svetlo skozi ventilacijske rove. Pripovedovali so da so slišali močno detonacijo, nato pa so takoj pogasili svetilke in naglo odhiteli proti ventilacijskemu rovu. Ze med potjo so se spodlikali

na dveh stihvilnih trupli. Med begom se jim je pridružil neznan rudar, ki pa je bil tako omamljen, da je kmalu padel na tla, a mu v strašni zmedji niso mogli pomagati. Kakor domnevajo, izmed 107 rudarjev in 9 paznikov, ki so zasuti v rovu, najbrže ne bo nihče prišel živ na prosto.

Eksplozija je bila tako močna, da sta se zaradi nje podrla dva vrtnala stolpa in tudi upravní poslopje, ki je pokopalo pod seboj 4 žrtve. Trupla so že našli. Razen tega so bile v vsem okolišu razdejane telefonske zveze in številne električne naprave. Reševalna dela se nadaljujejo ob reflektorjih gasilstva. Zvečer ob 18. sta se na kraj nesreče odpravila ministar za javna dela in za notranje zadeve.

Rudnik »Nelson III« spada med najbolj bogate premogokepe severno češkega revirja in je bil last rudniške družbe iz Mosta. Rov, v katerem je nastala eksplozija, je bil 225 m globok in je edini rov v globino, dočim se ves ostali rjav premog v tem revirju koplje na vrhu. Rov »Nelson III« je bil opremljen s štirimi ventilacijskimi in dvema rešilnima rovoma ter je imel še poseben rov za vodo. Plast premoega v tem rovu je bila 14 do 16 m debela.

Francosko-nemška carinska vojna

Omejitev nemškega uvoza v Francijo — Pred odpovedjo francosko-nemške trgovinske pogodbe

Pariz, 3. jan. d. Na trgovinski promet med Nemčijo in Francijo bodo odločilno vplivali trgovinsko-politični ukrepi francoske vlade s takojšnjo veljavnostjo. Francoska vlada je namreč na novo določila uvozne kontingente za Nemčijo in skandinske države, ki se nanašajo na več kot tisoč proizvodov, in je uveljavila za približno sto nadaljnjih proizvodov teh držav nove uvozne kontingente. Novi kontingenti se tičejo v glavnem kmetijskih strojev, vlačilcev, Dieslovih in ladjskih motorjev, kakor tudi množičnih proizvodov težke industrije. Kontingenti za Nemčijo so bili v mnogih primerih znatno zmanjšani. Uvedbo novih uvoznih kontingentov in zmanjšanje dosegljivih kontingentov za Nemčijo spravljajo v tukajšnjih političnih in gospodarskih krogih v zvezo s prekinjenjem francosko-nemških trgovinskih pogajanj. Nemška vlada ima glede na te francoske ukrepe možnost, da se poslužijo zopet tkzv. zakona za zaščito izvoza in da tudi sama izvede ukrepe za zaščito nem. trga pred izdelki tujih držav. Kakor zatrjujejo v nemških političnih krogih, doslej še niso bili sprejeti nobeni sklepi v tej smeri, vendar pa se morejo pričakovati z gotovostjo, če ne bo Francija sama omogočila nove podlage za pogajanja. Računati se mora torej najmanj z začasnim bojem v francosko-nemških gospodarskih odnosih.

Kakor poroča »Petit Journal«, obstoja možnost, da bo Francija v kratkem odpovedala trgovinsko pogodbo z Nemčijo. Nemška vlada bi morala namreč do 1. t. m.

odgovoriti na francoske predloge, češar pa ni storila. Zato se pričakuje na oben straneh ukrep, ki bodo omogočili Franciji zopetno svobodno postopanje. »Petit Journal« trdi, da se more računati z odpovedjo trgovinske pogodbe iz l. 1927. v najkrajšem času.

Baltske države proti hitlerjevcem

Aretacije množičnih hitlerjevskih agentov za priključitev baltskih držav k Nemčiji

London, 3. januarja. AA. Iz vseh baltskih držav prihajajo poročila o drastičnih ukrepih proti prevratni akciji narodnih socialistov. Litva je izgnala nad sto narodnih socialističnih agentov, ki so bili večinoma zaposleni kot učitelji, uradniki in celo kot državni uradniki. Prav tako je estonska vlada aretirala voditelje narodno-socialistične bratovske družbe in zaplenila pri tej priliki listine, ki dokazujejo, da so imeli narodni socialisti po vseh baltskih državah podrobno razporejeno organizacijo z nalogo, da pripravijo njihovo bodočo združitve z Nemčijo. Podobno je ravnila tudi Letonika, ki je izdala proti narodno-socialistični nopolavi zelo ostre ukrepe. Nemška stremiljenja se naslanjajo na

umomom ministrskega predsednika Duca, sta bila pripeljana v Bukarešto, odkoder ji odvedejo v Ploesti, kjer ju bo sodilo posebno sodišče skupno z atentatorjem Constantinescom in ostalimi njegovimi tovariši. V Bukarešto so privedli tudi ravnatelja lista »Conventul« Joneasa, ki je bil ponovno podrobno zaslišan. Pravijo, da je tudi on zaplen v zaroto, čeprav ne neposredno, marveč le kot moralni iniciator, ki je v svojem listu ustvarjal razpoloženje proti režimu in delal propagando za »železno gardo«.

V zapisišni pokojnega ministrskega predsednika Duca so našli tudi pismo generala Cantacuzena, enega izmed voditeljev »železne garde«, v katerem je obliubil ministrskemu predsedniku, da mu bo izdal vsa načrta »železne garde«, če mu za to pri volitvah priskrbi mandat in obenem garancije izvolitve za enega izmed podpredsednikov poslanske zbornice. Pokolni Duca, ki je prejel takrat številna pisma slin vsebine, na to pismo sploh ni odgovoril.

Tudi Titulescu je bil v nevarnosti

London, 3. januarja. s. »Daily Mail« poroča iz Bukarešte, da stražita dva posebna detektiva zunanjega ministra Titulesca na povratku v domovino. Titulescu je bil namreč obveščen, da sta dva ali trije člani »železne garde« na poti v Švico, da bi tudi Titulescu pripravili enako usodo kot je zadela ministrskega predsednika Duca.

Težave liberalne stranke

Bukarešta, 3. januarja. ž. Kralj Karol je sprejel davi v Sinaji v avdijenco vsa voditelje političnih strank. Razgovori so se v glavnem nanašali na volitev novega šefa liberalne stranke. Rešitev notranje krize v liberalni stranki postaja vedno težja. Liberalni krogi menijo, da je kralj izrazil Anglese za imenovanjem za ministrskega predsednika tudi svoje zaupanje kot bodošemu šefu liberalne stranke. V drugem delu liberalnih krogov pa smatrajo, da Angelescu ni primerna oseba za vodstvo stranke, ker je tako stranki kakor političnemu življenju v Rumuniji potrebna mlajša in energičnejša moč.

Katastrofalne poplave v Kaliforniji

Los Angeles, 3. jan. d. Velike poplave, ki jih je povzročilo katastrofalno deževje v srednji in južni Kaliforniji in kakršnih ne pomnijo od l. 1877., so zahtevale približno 175 človeških žrtv ter povzročile ogromno škodo. Več tisoč ljudi je ostalo brez strehe, mnogo stotin pa jih je ranjenih. Nastale vode so odnesle približno 20 mostov. Mesto Glendale je ostalo brez pitne vode, okraj Montrose pa brez luči. V Los Angelesu je padlo v 24 urah nad 30 cm dežja in na posameznih ulicah je dosegla voda višino na en meter. Del zoološkega vrta je poplavljal popolnoma porušila. Mnogo divjih zveri je pobegnilo ter povzročilo paniko v okolici. V Montresu je vodni val, visok približno 8 metrov, porušil dom frontnih bojevnikov, pri čemer sta našli smrt dve ženski. Popolnoma je opustošena tudi okolica Beverley Hillsa pri Hollywoodu. V okolici Crescente pogrešajo 30 ljudi, o katerih menijo, da so našli smrt v valovih. Pri Los Angelesu je padel avtomobil v naraslo deročo reko ter je vseh šest potnikov utonilo. Na raznih mestih je voda pretrgala železniške nasipe, zaradi česar je postal promet nemogoč. Posebno hudo so trpela zaradi poplave mesta Pasadena, Compton, Gendale in Venice. Škoda, ki so jo povzročile poplave, znaša mnogo milijonov dolarjev.

Poplave tudi na Grškem

Atene, 3. januarja. AA. Nalivi zadnjih dni so povzročili v Makedoniji veliko povodenj. Ponekod je uničen ves pridelek. Vlada je organizirala pomožno akcijo za prizadete pokrajine.

Nov šef nemške vojske

Berlin, 3. januarja. s. Državni predsednik je imenoval za veljavnostjo 11. februarja generalajntanta Fritscha za šefa armadnega vodstva.

Iz državne službe

Beograd, 3. januarja. p. S kraljevim ukazom je upokojen sodnik okrožnega sodišča v Mariboru dr. Fran Petter. »Sprejela je ostavka, ki jo je podal na državno službo primari kirurški dr. Mirko Čermić.« — Premešten je z odlokom finančne ministrstva poverjenik finančne kontrole Radoslav Perović iz Maribora na Sušak.

nekdanje pravice Nemškega vitezkeza reda, ki je bil ustanovljen l. 1231. in je tedaj združil vse baltske pokrajine z Vzhodno Prusijo. Običajno tistih dni še sedaj praznujejo v Vzhodni Prusiji. Prodiranje v vzhodne pokrajine spada med stare načrte narodne socialistične zunanje politike. Glavni njen vodja je dr. Rosenberg, ki vodi zunanji oddelek narodne socialistične stranke. V zvezi s tem je tudi govor sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Litvinova, ki je poudarjal, kolike važnosti za Rusijo popolna neodvisnost baltskih držav in kako se je treba odločno postaviti proti nemškim stremiljenjem po osvojitvi vzhodnih pokrajin.

Roosevelt pred kongresom

Predsednik Zedinjenih držav o stremiljenjih svoje gospodarske in zunanje politike

Washington, 3. jan. AA. Predsednik Roosevelt je danes osebno otvoril kongres. V svojem govoru je navedel, da znaša pr. manjši državni proračun nad 4 milijarde dolarjev ter je zahteval pooblastilo za razgovore o zaključitvi trgovinskih pogodb z drugimi državami.

Govorec o programu vlade glede zlata je Roosevelt poudarjal, da je bil njegov dvojni namen, okrepiti celotno finančno strukturo in morebiti ustvariti valutni instrument (medium of exchange), ki bi z leti postal manj zapleteno sredstvo za nakup in plačevanje dolgov ameriškega ljudstva.

Podrobno proučevanje in stalni študij sta pokazala, da je zastran tečajev tujih valut nekatere naših sestrskih držav handicaprane zaradi notranjih, pa tudi drugih okoliščin. Te države se ne čutijo zmožne začeti danes razgovore o stabilizaciji, ki bi temeljila na stalnih svetovnih vidikih. Civilizacija se ne more obrniti nazaj in zato smo se lotili mnogih novih metod, ki jih hočemo izboljšati in v potrebi tudi preurediti, vendar pa moramo v vsakem primeru iti naprej.

Kredit vlade se je okreplil s strogi re. ducijami izdatkov njenih stalnih upravnih ustanov. Skoro vse banke, ki so pretekle pomlad zapletle odprle svoja okna, so zdaj zdrave. Kar se pa tiče bank, ki niso smele obnoviti svojih poslov, se je blizu 600 milijonov dolarjev pr. njih zamrzlih vlog vrnilo z vladno pomočjo vlagateljem.

Uspehi novega programa so zopetna nametitev več milijonov oseb, reorganizacija industrije, znatna korist za industrijo in adekvatne mezde, zatorej tudi; znosne

življenjske razmere za delavce. V nadaljnjih bodočnosti bodo tekoči dohodki popolnoma pokrili letni proračun izdatkov.

Govorec o zunanji politiki je Roosevelt dejal: Ne morem vam predložiti, popolne slike optimizma. Naša težnja je, da skupno s svojimi sosedi preprečimo v bodoče teritorialno ekspanzijo in poseganje ene države v notranje zadeve druge. Izjavim pa lahko, da Zedinjene države ne morejo sodelovati pri političnih aranžmanih v Evropi, čeprav so pripravljene sodelovati kadarkoli pri praktičnih ukrepih na svetovnem temelju, ki jim je smoter omejitev oboroževanja in porušenje trgovinskih meja.

Roosevelt je nato ostro obsodil davkoplačevalce, ki se skušajo ogniti davkom, zlasti visoke uradnike in banke in drugih ustanovah, ki so obogatili na stroške delničarjev ali javnosti.

Nadalje je dejal, da je treba takoj odpraviti linčanje zločincev in druge atentate na varnost državljanov.

Kar se tiče brezposelnosti, bo treba preiti kar najhitreje od direktnih podpor k javnemu delu, od tega pa k nagli obnovi zasebnega dela. Samopomoč in samokontrola sta bistvo ameriške tradicije. Orali smo brazde in sejali dobro seme. Trudni smo bili, da smo preboleli, da dosežemo obilno žetev, pa moramo obdelovati zemljo.

Ob zaključku svojega govora se je Roosevelt zahvalil kongresu za sodelovanje z njim v korist ameriškega naroda.

Pojutrinšnjem bo predsednik Roosevelt naslovil na kongres poslanico, ki se bo v glavnem nanašala na razveljavljanje nekaterih zakonov.

Poset dr. Beneša v Sofiji

Sofija, 3. jan. AA. Listi poročajo, da bo češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš obiskal Sofijo po zasedanju sveta Društva narodov in sicer 18. januarja. Iz Sofije bo odpotoval v Atene.

Sestanek italijanskega parlamenta

Rim, 3. jan. Z. Fašistična poslanska zbornica se je danes ob 16. po božičnih počitnicah zopet sestala. Na dnevnem redu je nekaj zakonskih dekretov ter proračuni ministrstev za javna dela in prosveto. Razprava o obeh proračunih bo že jutri končana. Pojutrinšnjem bo glasovanje o proračunih ministrstev za vojno, za morarico in za letalstvo. Državni podtajniki Baistrocchi, Cagnani in Valle bodo podali krajše ekspozice o efektivnih silah italijanske narodne obrambe. V drugi polovici meseca januarja bo zbornica razpravljala o novem zakonu glede korporacijskih organizacij.

Tudi senat se je popoldne zopet sestel. Razpravljal je o proračunu kmetijskega ministrstva. O korporacijskih organizacijah bo razpravljala že v pričetku januarja.

Sokolska društva in organizacije Narodne odbrane v Ljubljani in okolici prirede s sodelovanjem ostalih nacionalnih organizacij v petek 5. januarja ob 20. v sokolski dvorani na Taboru manifestacijsko zborovanje v priložnost 5. obletnice šestojanuarskega kraljevega manifesta

Ostrejši nastop Rusije proti Japonci?

Partiz, 3. jan. AA. Po poročilu londonske »Morningpost« je Stalinova okolica razdeljena v dve skupini. Prvo vodi vojni minister Vorosilov in je za ostrejši nastop proti Japonci, druga pod vodstvom Molotova in Kaganoviča pa je proti temu in opozarja pred vsem na resno nevarnost, ki preti zapadni Rusiji od nemškega nacionalnega socializma.

Menza najrevnejših študentov

praznuje 25-letnico

Ljubljana, 3. januarja. Nocoj se je vršil v Akademskem kolegiju redni občni zbor dijaškega podpornega društva Domovina, ki mu predseduje primirij g. dr. Demar in katerega praktične posle vodi kot tajnik ravnatelj Akademskega kolegija g. prof. Jeran. Letos praznuje društvo tudi 25-letnico svojega humanitarnega in nacionalnega delovanja, kar pomeni v naših razmerah lep razdobje dela. Ves čas je Domovina podpirala s svojimi obedi in večerjami najsiromašnejše in najbolj talentirane izmed študentov. Ko se je porušila stara hiša Domovine v Gajevi ulici, je dijaška kuhinja našla nove lepe prostore v Akademskem kolegiju. Topla in prostorna obednica v novi hiši služi tudi za nekakšno ogrevalnico in čitalnico, saj je med rednimi gosti Domovine tudi precejšnje število takšnih, ki se vozijo vsak dan z železnico domov.

Izbrpno tajniško poročilo, g. ravnatelja Jerana, navaja med drugim, da je Domovina lani podpirala 60 najrevnejših dijakov vseh srednjih in strokovnih šol v Ljubljani. V tem letu se je v obednici razdelilo okrog 8000 obedov in nad 7500 večerij. Med drugim pa je g. tajnik poudaril tudi težave, ki jih zadnja leta zmerom bolj in bolj prizadaja družstvu proračun. V prejšnjih časih so se zmerom naštirtovali zasebniki, ki so po svojih močeh prispevali za plemenit namen. Zdaj se vsak dinar mnogo težje izprosi. Lani je tajništvo razposlalo 670 prošenj na najrazličnejše naslove, toda odziv je bil silno skromen. V glavnem oslanja društvo svoje delo na podporo banke uprave, ki ima v svojem rednem proračunu določene postavke za podpiranje dijaških menz.

V letošnjem šolskem letu je bil na Domovino tolikšen naval, da je moralo društvo zaradi svojega premajhnega proračuna vse zakasnele prošilce na žalost odkloniti. Letos podpira Domovina 65 najrevnejših dijakov. Nekateri izmed teh prejemajo celodnevno hrano, nekateri samo večerjo. Noben dijak ne plača cele cene za hrano, ki stane družstvu po 9 din na osebo vsak dan. Nekateri jo prejemajo za zastonj, drugi po zelo znižani ceni. Najvišji razred, ki ga plačujejo nekateri redki podpiranci, znaša dve tretjini lastnih stroškov, ki jih ima Domovina. Največ podpirancev pa je, ki plačujejo samo po eno tretjino cene. Velik naval na kuhinjo je zlasti od strani učiteljskih in dijaških srednje tehnične šole, tako da je sama ena tretjina podpirancev z vseh naših gimnazij in drugih šol.

»Domovina« ne moremo za njeno 25-letnico žetati nič boljše, kakor da bi ji bog naklonil več prijaznih dobrotnikov, tako da bi mogla svoje plemenito delo v bodoče nadaljevati še z živahnostjo elanom, kakor ga je vršila doslej.

Novi grobovi

V Prisojni ulici v Ljubljani je umrla ugledna posestnica gospa Kristina Jaklova. Dosegla je lepo starost 70 let. Pogreb bo danes ob pol 16. — V Rajlovcu je umrla gospa Antonija Lapajne, vdova po ravnatelju Združenih parnic Medvoja Gorčane. Živela je pri svojih dveh hčerkah, ki sta obe v Rajlovcu poročeni z letalskima kapetanoma. Pokopali so jo na sarajevskem pokopališču pretekli petek. — V Trbovljah je umrla upraviteljica pošte gospa Marija Tori, soproga učitelja, kateremu zapušča dva sina. Pogreb ugledne pokojnice bo jutri ob pol 16. — Beriče v družino v Zagorju je zadela bridka izguba z nenadno smrtjo edinke Marjanice, ki so jo večerj položili v grob. — V Sevnici je umrla starešina-preglednik finančne kontrole g. Andrej Rožman. Bil je v 55. letu in zapušča vdovo gospo Tončko. Pri ljubljenski moza bodo prepeljali na Videm in ga danes ob 16. položili v večnem po. — V zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani je umrla Franciška Zieglerjeva upokojena tobačna delavka. Pokopljejo jo danes ob pol 16. — Pokojnim blag spomin. žalujočim naše iskreno sožalje!

Rimski razgovori

Prvi sestanek Simona in Mussolinija — Italija skuša pridobiti Anglijo za koncesije Nemčiji

Rim, 3. januarja. s. Angleški zunanji minister John Simon je bil popoldne zaposlen v angleškem poslanstvu s proučevanjem diplomatskih poročil iz Londona, Pariza in Berlina. Prvi njegov razgovor z Mussolinijem se je pričel ob 14.30 v palači Venezia, drugi je določen za jutri popoldne. Simon bo najbrž že v petek odpotoval iz Rima.

Želje italijanskega tiska

Rim, 3. jan. Z. »Giornale d'Italia« je objavil o Simonovem posetu uvodnik, v katerem pravi med drugim:

Politični položaj v Evropi je nedvomno zelo resen in ne dovoljuje retoričnih in generičnih razgovorov, marveč sili države, da dejansko in energično posredujejo za ureditev cele vrste perečih vprašanj. Mussolini ima glede glavnih evropskih vprašanj že čiste pojme in jih nedvomno namerava izraziti tudi v svojih razgovorih s Simonom. Italija in Anglija imata stalno politiko, zaradi česar jima je tudi mogoče posredovati v vprašanjih, ki ločijo posamezne odgovore evropske države. Niti Italija niti Anglija nista prizadevi nepsredno v teh sporih, kar se nam zdi element, ki bo v največji meri pripomogel, da bodo rimski razgovori obeh državnikov rodili najboljše sadove za nadaljnje italijansko-angleško sodelovanje v korist miru in vzpostavitve pravega sorazmerja v Evropi in na svetu.

V ostalem se italijanski listi omejujejo na citate iz londonskih listov. Pri tem navajajo zlasti liste, ki se zavzemajo za znane italijanske revizionistične in reformacijske teze.

Drugi predmet rimskih razgovorov bo nedvomno tudi podunavsko vprašanje, ki je sicer zaradi izstopa Nemčije iz Društva narodov v zadnjih treh mesecih stopilo v ozadje, pa je kljub temu ostalo bistveno za evropsko obnovo. Mussolini bo Simonu gotovo podrobno razložil znani svoj memorandum, ki ga je predložil Društvu narodov preteklo jesen. Pričakuje se, da bo Simon v Rimu zavzel tudi glede tega vprašanja precizno stališče. Italijanski listi tudi niso pozabili navesti v zvezi s tem izjavo, ki jo je objavil pred dnevi znani revizionist grof Bethlen, da bo podunavski problem urejen šele, ko bo v srednji Evropi izvršena revizija mirovnih pogodb, ki pa nikakor ne bo prejudicirala francoskih interesov. Če se to ne bo zgodilo, Madžarska

nikoli ne bo pristala na kakršnekoli načrt o ureditvi podunavskih problemov.

Mussolinijevi načrti

Rim, 3. jan. d. Po agenciji »Universal Service« je objavil italijanski ministrski predsednik v angleških in ameriških listih članek pod naslovom »Leto 1934«, o katerem menijo tukajšnji politični krogi, da glede na vsebino ni povsem slučajno v zvezi z rimskim posetom angleškega zunanjega ministra. Mussolini pravi v svojem članku med drugim, da bo tekoče leto nedvomno prineslo odločitev glede reforme Društva narodov, in sicer povsem v smislu sklepa velikega fašističnega sveta: Ali se Društvo narodov reformira ali pa bo propadlo. Zanimivo je, da je pri tem Mussolini prvič poudaril, da italijanski načrt o reformi Društva narodov ne pomeni udarca proti malim državam, kakor se je doslej stalno tolmačil italijanski načrt. Italija se zavzema za sodelovanje velikih sil zlasti za to, da bi bilo podano boljše jamstvo za miren razvoj manjših držav.

Razoročitveno vprašanje bo morala Evropa reševati docela znova, če bo hotela doseči konkretne rezultate. Potreben je sporazum med državami, ki bi lahko rušile mir. Če tak sporazum ne bo dosežen, se bo obnovil sistem ravnotežja v oboroževanju posameznih držav.

V nadaljnjih svojih izjavah meni italijanski ministrski predsednik, da letos ne bo vojne, čeprav je mednarodni politični položaj zelo zapleten in nejasen. Jamstvo miru podajajo notranje-politični položaji posameznih držav, ki so se v zadnjem času marsikje znatno utrdili.

V poslednjem delu svojega članka se bavi z ekspanzijsko fašistično idejo in napoveduje, da bo s svojim novim korporacijskim svetom Italija v tem letu predložila vsemu svetu najbolj radikalno reformo, izvršeno v novejši dobi. Če sem mogoče v Milanu dejal, da bo v 10 letih ves svet fašističen, ponavljam sedaj s tem večjim prepričanjem, da bo pomenilo l. 1934 pomembno etapo v tem razvoju.

Razvoj našega letalstva

Od koroškega pohoda in obrambe meje proti Albaniji do vsestranske izpolnitve in velike aktivnosti

Ljubljana, 3. januarja. Poročali smo že o začetku našega vojnega letalstva med balkansko vojno in na solunski fronti ter o proslavi 15-letnice naše prve letalske eskadre. Kakor v predvojni Srbiji, tako so se tudi med Jugoslovani, ki niso imeli svoje nacionalne države, že pred svetovno vojno odlikovali vztrajni in navdušeni pionirji letalstva. Mihael Merčep iz Zagreba je pred svetovno vojno konstruiral letalo, ki se je smatralo za enega od najboljših tedanjih letalskih tipov, med drugimi pa so se vneto udeleževali tudi naslednji naši letalski pionirji: inž. Penkala, Vatroslav Bulimbai, goriški rojak Eduard Rusjan, Julij Nardin, Vilko Peterel, inž. Bloudek in Anton Ojster. Ta imena dokazujejo, da Jugoslovani niso zaostajali za drugimi narodi že tedaj, ko je bilo letalstvo po vsem svetu šele v začetku svojega velikega razvoja.

Po junškem udeleževanju obeh prvih naših letalskih eskadril na solunski fronti in po prevzemanju letalskih parkov, ki so ostali od avstro-ogrske vojske, je bilo leta 1919. formirano poveljstvo letalstva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. To poveljstvo je dobilo stopnjo polka in veliko večjo administrativno samostojnost kakor prejšnji eskadri. Razpadla avstro-ogrska vojska je izpraznila svoje hangarje ter nam zapustila samo slab material, naši letalci, ki so morali služiti v avstrijski armadi, pa so v vsa večja mesta mlade Jugoslavije spravili tudi dragocena, popolnoma nepoškodovana letala ter jih dali na razpolago narodnim svetom.

V bojih na Koroškem

Takoj po svoji formaciji se je naše letalstvo že udeleževalo v bojih za slovensko Koroško in predstavlja datum 12. januar 1919 velik dogodek v zgodovini našega vojnega letalstva. Ko so sovražniki napadli naše predstraže pri Podrožici in ko zaradi slabega zimskega vremena niso mogle pravočasno priti na pomoč nove moči, so morali zaustavljanje sovražnega prodiranja prevzeti naši letalci. Po akciji ni bilo letala, ki ne bi imelo po več poškodb od sovražnih strelcev. Ko so se razmere uredile in so prenehali boji, pa je bilo spet treba reorganizirati naše letalstvo ter ga izpolniti. Naše vojno ministrstvo je poverilo izvedbo reorganizacije bivšemu poveljniku avstrijske aviacije generalu Milanu Uzelcu, ki je svojo nalogo v polni meri izvedel ter predlagal, naj bi se pri vojnem ministrstvu ustanovil poseben oddelek za letalstvo. Ta predlog je bil sprejet in general Uzelac je postal prvi načelnik tega oddelka, ki je tedaj imel tri odseke: za letalstvo na kopnem, za letalstvo na morju in za civilno zrakoplovstvo. Leta 1920, ko so nastali nemiri na albanski meji, so bile poslano novo formirane eskadri v Skopje in Podgorico, kjer so z uspehom izvršile svojo obrambno nalogo.

Druga reorganizacija

Ves čas so se naše letalske enice vsestransko izpolnjevale in ko je leta 1923. od generala Uzelca prevzel poveljstvo oddelka za zrakoplovstvo pri vojnem ministrstvu general Radislav Stanjlovič, dotledni poveljnik inženjerije, je nastopila v razvoju našega letalstva nova epoha. Pod poveljstvom tega izkušnega organizatorja se je zrakoplovni oddelek razdelil na štiri odseke in sicer na tehnični, splošnooperativni in gradbenega, četrti — hidroaviacijski oddelek je prišel v področje oddelka za morarico organizacija civilnega letalstva pa pod kompetenco šefa operativnega oddelka. Letalski arzenal je bil preurejen v zrakoplovni tehnični za-

vod in začelo se je z velikopotezno organizacijo zračne tehnične službe. V tej dobi je bilo naše letalstvo dvignjeno na današnjo višino in začelo so se vrstiti vsestranski uspehi. Vsi oddelki so bili spopolnjeni z dovoljnim številom častnikov, podčastnikov, inženjerjev in strokovnjakov, ki so se mnogi šolali tudi v inozemstvu. Ustanovljeni so bili moderni tehniški parki, delavnice, garaže in aerodromi. Poleg izvidniške šole in šole za rezervne letalske oficirje je bila urejena tudi šola za letalske podčastnike, meteorološka šola, šola za radio-telegrafijo in fotografiranje in poleg še drugih ustanov je bila ustanovljena tudi državna tovarna za izdelavo letal.

Za generalom Stanjlovičem, ki je umrl na službenem potovanju v Mariboru, je postal poveljnik vojnega letalstva odlični strokovnjak general Milutin Nedić. Tudi pod njegovim poveljstvom so se v izdatni meri izpolnjevale ustanove našega letalstva, najuspešnejše pa se je izpolnjevala tudi

naša pomorska avilacija

Središče avstrijske pomorske aviacije je v celoti padlo v naše roke v Kumboru, kjer je bilo takrat 27 hidroavionov za bombardiranje in izvide ter 5 avionov za boji. Ko so aviatiki tujih narodnosti zapustili postaja, je ostalo v naši službi 30 podčastnikov in mornarjev ter dva častnika. Prvi hidroavion z našo zastavo so je dvignil v prvih dneh novembra 1918, da pokaže pot francoskemu destruktiju »Kabye«, ki ga je Boka Kotorska sprejela z velikim navdušenjem. Vsi hidroavioni so bili leta 1919. zaposleni pri odstranjevanju min iz našega morja. Ko so zavezniški marca 1921 zapustili Boko Kotorsko, je bil po iniciativi viceadmirala Wickerhauserja ustanovljen odsek za pomorsko letalstvo pod poveljstvom kapetana korvete Konjovića. Naslednje leto je bila ustanovljena hidroaviacijska šola, iz inozemstva pa je dospelo najprej 5 novih hidroavionov, potem pa še 6 solških hidroplanov. Hidroaviacijsko gnezdo pod mrkim Lovčnem je postajalo od meseca do meseca bolj živahno in l. marca 1930 je bila že ustanovljena v Divuljah komanda pomorskega zrakoplovstva kot neposredni organ poveljnika mornarice. Ko je štela hidroaviacija leta 1921 samo 162 ur letanja na razdalji 19728 km, je bilo 1931 že letov 5806 ur in 755.590 km.

Več let se že naši vojni letalci odlikujejo na raznih veliki domačih in inozemskih letalskih prireditvah. Naše letalstvo pa je dalo tudi pobudo domačim strokovnjakom za konstrukcije naših letalskih tipov, ki so se že dobro plasirali pri raznih tekmah v inozemstvu. Tako je naše letalstvo, ustanovljeno v najtežjih časih, v 15 letih doseglo zavidno višino in je še vedno v najživahnem razmahu.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, ponekod megleno, bolj hladno. Pričakuje se padavina. — Situacija vzhajnega dne: Sredozemski ciklon se je ponovno ojačal. Barometrijski maksimum, ki je prevladoval nad severovzhodno Evropo, se je umaknil še bolj na sever. Ker se je naša država znašla na meji obeh sistemov, je prevladovalo skoraj v vseh krajih zmerno hladno vreme. Nebo je bilo zelo oblačno. Pritisk je padel za 8 do 6 mm, bolj na vzhodu nego na zapadu. Temperature so padle za 1 do 4 stopinj.

Dunajska vremenska napoved za petek: Oblačno, še bolj verjetno s padavinami. V temperaturi za sedaj še malo spremenljiva. V dveh ali treh dneh morda hudo mraz.

Vatikan in Avstrija

Vatikan je žrtvoval krščansko-socialno stranko v Avstriji, da zasigura svoj vpliv na državo — Odmev božičnega pastirskega pisma — Hitlerizem se širi

Beograd, 3. januarja. r. Današnja »Politika« objavlja na uvodnem mestu daljši članek svojega dunajskega dopisnika o razvoju političnih prilik v Avstriji ter se med drugim bavi tudi s senzacionalnim pastirskim listom avstrijskih škofov in vplivom katoliške cerkve na razvoj notranje-političnih prilik v avstrijski republiki. Uvodoma poudarja, da je bil politični vpliv katoliške cerkve v Avstriji že od nekdaj zelo velik. Takoj po prevaru je izgledalo, da bo protiklerikalno razpoloženje socialno-demokratskih misl uničilo avstrijski klerikalizem, toda ta pojav je bil le prehodni in krščansko-socialna stranka kot vidni eksponent katoliškega političnega vpliva je kmalu zopet zavzela izgubljene pozicije in jih ohranila vse do najnovejših dobi. Zaradi tega je sklep avstrijskih škofov, da se mora

pravici vplivati na izgraditev javnega življenja po krščanskih načelih. Dosedanje strankarsko-politično stališče se mora nadomestiti z etno patriotsko idejo in cerkev takemu razvoju prilik v ničemer ne nasprotuje. Odločna izjava zaupanja v Dollfussov režim je zelo omajani položaj vlade znova ucvrtila zlasti v vrstah režimske stranke, kjer se je vedno bolj pojavljala težnja za povratak k parlamentarnemu. Posebno važnost pripisujejo v političnih krogih zlasti dejstvu, da je pastirsko pismo podpisal tudi kardinal Innitzer, ki je veljal za velikega prijatelja Hitlerjeve.

Kakor vse kaže, je Avstriji s strani katoliške cerkve odnosno Vatikan namenjena velika vloga. To dokazujejo tudi številni izrazi zaupanja, s katerimi je papež v zadnjem času skoraj zasul dr. Dollfussa, prav tako pa tudi čisto sklicevanje cerkvenih krogov na zgodovinske in nacionalne okolnosti ter postavljanje

države nad narod

v pastirskem listu. Še bolj se očituje to razpoloženje Vatikanu v sklicevanju na staro avstrijsko geslo »Viribus unitis«, o katerem pravi pastirski list, da ga je treba znova oživeti.

V bistvu se položaj avstrijskega režima ni v ničemer izpremenil, le da se je katoliške cerkve postavila na čelo njegovih zagovornikov. Ni dvoma, da je vpliv klerikalizma v Avstriji zelo močan, toda gospodarske krize tudi cerkev ne bo mogla odpraviti, a to je glavno agitacijsko sredstvo Hitlerjeve in drugih nasprotnikov sedanjega režima. Katoliška duhovščina je imela že dosedaj zlasti v južnih in zapadnih pokrajinah drže silno težavno stališče in je zagovarjajoče sedanjim režim čisto prišla v hude spore s svojimi župljani. Odkrito zagovarjanje sedanjega režima pa bo brez dvoma imelo še težje posledice.

Pokret za izstop iz katoliške cerkve, ki se je pojavil v narodno-socialističnih vrstah, je dobil s tem korakom avstrijskih škofov še novih pobud in razmah. Dollfussova vlada je sicer to že v naprej pričakovala in je izdala zato posebno zasilo uredbo, pa kateri se mora dati vsakdo, ki hoče izstopiti iz katoliške cerkve, preiskati od uradnega psihiatra. Šele če uradni psihiater potrdi, da je duševno normalen, se vzame njegova izjava o izstopu iz katoliške cerkve v uradno postopanje. Kljub tem ukrepom se akcija za izstop iz katoliške cerkve neverjetno širi, gospodarske nepravilke države pa so še najboljše zavezniki.

Zlasti v zapadnih pokrajinah države, na Koroškem, Solnogradskem in Tirolskem, kjer so imeli letos najslabšo tujsko-prometno sezono, vedno bolj prevladuje prepričanje, da je njihovo blagostanje odvisno le od prijateljskih odnosov z Nemčijo. V teh pokrajinah je Hitlerjevska agitacija tudi najbolj žilava in delavna. Vsekakor čaka Dollfussov režim še zelo težko delo, predno se mu bo posrečilo premagati vse ovire, na katere bo še zadel pri svojem stremiljenju.

Štedenje v Vatikanu

Rim, 3. jan. d. V Vatikanu so pričeli varčevati, ker so zašli v težaven finančni položaj. Znižali so plače in mezde in sedaj je finančni svet vatičanske države sklenil, da poišče nove dohodke z zvišanjem carin, cer tobaka in uvedbo plačila za električni tok, ki so ga doslej dobvali zastonj. Papež, ki je v zadnji dobi v Rimu največ gradil, je moral odpuščati več sto stavbnih delavcev. Skupno nameravajo prihraniti 3 milijone lir. Primanjkljaji so nastali, ker je vatičanska država v mnogih primerih slabo naložila denar, pri čemer je zlasti neugodno učinkoval padec dolarja.

Premestitve madžarskih diplomatov

Budimpešta, 3. januarja. Z. »Orsi« Uj-sasz poroča, da bodo prihodnji teden izvršene večje izpremembe v madžarski diplomatski službi. Sedanjí poslanik pri Kvirinu la Andrej Hory bo imenovan za stalnega namestnika zunanjega ministra in bo že meseca februarja prevzel evole nove po. Sedanjí namestnik zunanjega ministra grof Aleksander Khuen - Hejzlarv bo prevzel mesto poselnika v Moskvi, dosedanjí poselnik v Parizu Vilany pa bo imenovan za novega madžarskega poselnika v Rimu.

duhovščina umakniti iz političnega življenja

izjavljal tako v vladnih, kakor opozicijskih krogih največjo senzacijo. Sklep je pomenil v prvem hipu najhujši udarec krščansko-socialni stranki in sedanjemu režimu, kar se je videlo tudi po izbegavajočih izjavah vodilnih krogov. Opozicija je v nepoznavanju potoč, ki jih hodi klerikalizem, že slavila zmago in smatrala ta sklep za ločitev cerkve od države, kar je bil stari ideal socialnih demokratov. V Hitlerjevskih krogih so tolmačili ta sklep škofov kot dokaz, da se tudi cerkev odrekla dr. Dollfussu in njegovega režima, ki je s tem obsojen na skorajšnjo smrt. Tem večje razočaranje v opozicijskem taboru je zato izval

senzacionalni božični pastirski list,

v katerem so avstrijski škofje pojasnili smisel svojega prvotnega presenetljivega sklepa. Dočim se je mislilo da je katoliška cerkev prepusila sedanjim režim s krščansko-socialno stranko vred njegovi usodi, so škofje v svojem pastirskem listu napovedali vojno kljukastemu križu in s tem indirektno podprtali svojo privrženost sedanjemu političnemu kurzu. Toda na drugi strani kaže obenem pastirsko pismo, da je

Vatikan žrtvoval klerikalno stranko, ki se je po mnenju merodajnih cerkvenih krogov že preživela in ni več sposobna, da bi izvršila velike naloge, ki so ji bile namenjene od katoliške cerkve. Stranka je v dobi svoje ustanovitve ob koncu preteklega stoletja predstavljala neke vrste reakcijo nižje, narodne duhovščine, med katero so se bile takrat razširile ideje o socialni misli in o demokraciji ureditvi države proti olgarhiji visokega klera. Cetiudi so se s časom te demokracije in socialne tendence krščansko-socialne stranke izčrpale, so v širokih masah še vedno zelo žive in predstavljajo veliko oviro za izvajanje glavne politične smernice vatičanske politike. Vatikan in visoki kler, ki vodi visoko katoliško politiko, niso bili nikdar posebno sentimentalni nasip tem demokracijskim nastojenjem katoliških strank. Take stranke so bile itak v nasprotju z duhom slepe pokorščine in slepe avtoritete ter so vedno predstavljale za Vatikan samo nevarno prilagoditev demokraciji in liberalno-socialističnim idejam. Kjerkoli so prišle na oblast antiparlamentarne, centralistično-totalitarne ideje, ki so bile v danem trenutku pripravljene skleniti kompromis s katoliško cerkvijo, a so pri tem obstoječe stare

klerikalne stranke predstavljale oviro

za sporazum z vladajočimi krogi, jih je Vatikan brez dolgega premišljevanja žrtvoval, da si je tako zagisural vpliv na splošno državno eksekutivo. Tako so bili žrtvovani popularci v Italiji, centum v Nemčiji, a sedaj bo, kakor kažejo zainovčiji dogodki, žrtvovana na oltar vatičanskih interesov tudi krščansko-socialna stranka v Avstriji. To je tem bolj sigurno, ker je avstrijska »patriotska fronta« za razliko od nemškega narodnega socializma in italijanskega fašizma, ki sta direktna konkurenta katoliške cerkve docela v duhu klerikalizma in pripravila ustavo, ki bo v celoti zagisurala politični vpliv katoliške cerkve. Ta tendenca je posebno jasno izražena v božičnem pastirskem listu avstrijskih škofov, ki poudarjajo, da se umik duhovščine iz strankarske politike ne sme tolmačiti tako, kakor da bi se katoliška cerkev odrekla

Naši kraji in ljudje

Kongres pravnikov — septembra v Zagrebu

Na dnevnem redu bodo prvenstveno gospodarska vprašanja — Pri-dejo tudi Bolgari

Ljubljana, 3. januarja

Stalni odbor Kongresa pravnikov kraljevine Jugoslavije, v katerem so zastopana vsa naša pravniška društva in ki torej predstavlja pravništvo naše države, je 10. decembra 1933 imel v Zagrebu svojo plenarno sejo, ki ji je predsedoval predsednik kongresa dr. Ivo Politeo, odvetnik v Zagrebu. Seje se je udeležilo tudi več odbornikov iz Beograda in Ljubljane, ter iz drugih krajev.

Odbor je najprej likvidiral posle zadnjega kongresa, ki se je vršil meseca oktobra 1932 v Dubrovniku, nato pa je prešel na posle, ki se tičejo bodočega kongresa. Sklenilo se je, da se bo ta kongres vršil v začetku septembra 1934 v Zagrebu, kjer je bil kongres pred 10 leti osnovan. Izhajajoč raz vidik, da je kongres pravnikov živ organizem, ozko povezan z življenjem naroda in države, je odbor sklenil, da naj se na bodoči skupščini kongresa v prvi vrsti razpravljajo ona vprašanja, ki v današnjem času najbolj interesirajo življenje vseh stanov in države, in to so baš gospodarska vprašanja. Zaradi tega se bodo na

dnevni red zagrebskega kongresa stavila naslednja temata: 1. Odnos državnega in cerkvenega zakonodavstva, s posebnim ozirom na sklepanje braka. 2. Dopolnitev kazenskih zakonov v pogledu deliktov iz ekonomske sfere. 3. Pravica do popravka po zakonu o tisku. 4. Zakonitost uredb. 5. Takse v sodstvu in administraciji. 6. Fiskalna bremena ter narodna imovina in dohodek. — Referente in koreferente bo odredil stalni odbor naknadno na podlagi predlogov, ki jih bodo posamezna pravniška društva stavila odboru do 15. januarja 1934. Vsa ta temata bodo natisnjena v spomenici, ki bo izšla po priliki dva do tri mesece pred kongresom.

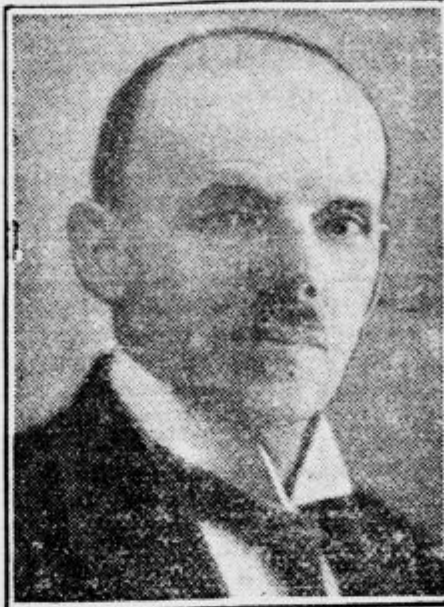
Ob priliki kongresa se bo priredila tudi razstava jugoslovanske pravne literature. Na kongres pride tudi večje število bolgarskih pravnikov, ki so že prej izrazili željo, da navežejo čim tesnejše stike z jugoslovanskimi tovariši. Po kongresu se bodo vršili izleti v bližino in daljšo okolico Zagreba. — Opozorjamo že sedaj naše pravnike na kongres. Prijave so bodo začele sprejemati meseca maja, nadalje informacije bo dajalo društvo »Pravnik«.

hiteval, naj obsojenega Markovića tako zapro. Marković je ves razburjen zaklical: — Jaz sem vendar državni uradnik, saj ni nobenega povoda za sum, da bi pobegnil!

Po kratkem posvetovanju je sodišče sprejelo predlog državnega tožilca in so orožniki takoj nato odvedli oba obsojenca.

Dolga leta sredi sokolskega dela

Danes praznuje v Ljubljani svoj 70. rojstni dan bivši poštni upravnik g. Anton Berčon. Doma je iz Javorja pri Litiji,

služboval pa je pred prihodom v Ljubljano v Litiji in Zagorju ter si je povsod pridobil mnogostevilne prijatelje, saj se je vedno odlikoval tudi z največjo poštvenostjo v narodnih organizacijah, z največjo verno pa deluje v sokolskih vrstah in ga Sokol na Taboru že 37 let prištevajo med svoje zveste člane. Mnogostevilni prijatelji in tovariši v nacionalnih organizacijah mu čestitajo ob jubileju z iskreno željo, da bi s svojo drago soprogo in hčerjo preživel še mnoga leta v zdravju in sreči.

Ivanu Lavriču v spomin

Ljubljana, 3. januarja
Končano je. Ivana Lavriča ni več med nami. Ko si ležal tam doli med svečami, sredi vencev, kakor bi spal, s tistim svojim nasmeškom na lepem obrazu, nismo mogli in nismo hoteli misliti, da si mrtev! V ljubljanskih cerkvah so se oglasili zvo-

novi; zunaj je naletaval dež; nepregledne množice sorodnikov, prijateljev in znancev so stale v mokrem snegu in mimo čakale, dokler Te niso prinesli prijatelji iz mrčne veže na črni voz. Počasi in molče se je pomikal žalni izprevod proti pokopališču. In ko se je ob odprtem grobu dobri prijatelj, zrnučen od bolesti, poslovil od Tebe, so vztrepetale naše ustne in zaplakale naše duše. S solzami smo namočili Tvojo gomilo, s cvetjem smo jo zasuli, a Tvojo podobo smo zaklenili za vedno v svoja, v teži boli drhteča srca. Ti si

Naval krvi, tesnoba srca, zasoplenost, tesnoba, dražljivost živcev, migreno, otožnost, nespanje odpravimo kmalu z uporabo naravne »Franz Josefov« grenčice. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi »Franz Josefov« voda pri zagatjenju vseh vrst z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

tabske dobe. Nepregledne so množice, zborejo pod milim nebom, vso deželo ob Muri do Adrije preveva in pretrasa silno valovanje toplih čustev. Prikazali

ostali sam. Ne, čisto sam nisi ob Tvoji strani počivata oče in mati.

Kdor Te je poznal, kdor je bil samo enkrat v Tvoji družbi, Te je moral vzljubiti. Se celo tisti, ki Te niso poznali, pa so slišali o Tvojem lepem značaju, o Tvojem zlatem srcu, so s spoštovanjem mislili in govorili o Tebi.

Umrli je najljubeznivejši oče, nad vse pozorni soprog in najboljši prijatelj. Kako smo se že v naprej veselili vsake nedelje, vsakega praznika, ko smo v Tvoji družbi pohiteli iz mestnih zidov v smehljajočo se ljubljansko okolico! Kako smo bili še srečni na Stefanovo, ko smo v prijazni hišici na Viču praznovali Tvoj god! Kako so Ti v zadovoljstvu žarele oči, ko si videl, kako zelo Te imamo vsi radi! Takrat pač nihče ni slutil, da bo to Tvoj zadnji god in naš zadnji skupni izlet. In ko sva si stisnila tisto noč pred križevniško cerkvijo roke v slovo, kdo bi bil slutil, da sva si jih stisnila zadnjikrat in da boš tri dni pozneje na mrtvaškem odru.

Zopet bo prišla cvetoča pomlad, a Tebe ne bo več z nami. Ali naj se Tvoja družba porazgubi, ali naj jo spomin nate po-

Povsod isto mišljenje: pomagaj zares!

Prhljaj izgine! Lasje prenehajo izpadati! Lasje spet rastejo!

Trilysin

BIOLOGIČNI KOSMETIKUM ZA LASJE

veže se tesneje med seboj? Naj bo kakorkoli, eno je gotovo: s Tvojo podobo v srcih bomo taval po tem božjem svetu, dokler nas druga za drugim ne privede zadnja pot tja doli v Tvojo bližino. Mir s Teboj, dragi Ivo!

Danes zadnjikrat poje

ALFRED PICCAVER

v velefilmu

ŽIVLJENJE JE LEPO

Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer. Predprodaja vstopnic od 11. do 13.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Umor in samomor ruskega begunca

Beograd, 3. januarja

Širšo okliče Beograda je strašno razburil zločin, ki ga je izvršil v Resniku, nedaleč od Beograda, 30letni ruski begunec Adam Dobropolski. Adam je po revoluciji v Rusiji več let živel in deloval v mestih Evrope, pred letom dni pa je prišel baje iz Pariza v beograjsko okolico ter dobil službo v nekem kamnolomu v Resniku. Nastanil se je v hiši kmeta Stevana Paunovića in je večkrat pripovedoval njemu, njegovi ženi Stanjki in trem otrokom od 18 do 10 let, da ne bo dolgo ostal v teh krajih, ker bo dobil iz Pariza toliko denarja, da si bo nad kamnolomom, kjer mora zdaj delati, zgradil tako lepo vilo, kakršne se niso videli v teh krajih. Kamnolom pa je pred meseci ustavil delo in Adam, ki je ostal brez zaslužka, je nadalje živel v hiši dobrodušnega Stevana Paunovića, ki je vsako jutro vozil mleko na prodaj v Beograd. Živahnega mladega Rusa je imela sprva rada vsa vas, pozneje pa so začele ljudem presaditi njegove fantastične pripovedke in po vasi se je celo govorilo, da ima Adam nemoralno razmerje s ženo svojega gostitelja. Pred

nekaj tedni je tako govorice slučajno slišal v krčmi tudi Stevan Paunović, ki je drugi dan velel Adamu, naj zapusti njegovo hišo, kjer so ga zastopji hranili že toliko časa.

Ce moram, bom pa šel, je odvrnil Adam. A v naslednjih dneh ni bilo videti, da bi si bil iskal kako drugo zavetišče. Gospodar ga ni v svoji dobrodušnosti hotel preganjati in je mimo čakal, da bo sam odšel. V Resniku morajo vaščani po vrsti opravljati redarsko službo in ko je v sredo prišel na vrsto tudi Stevan, je mlad Rus pil žganje v vaški krčmi, okrog polnoči pa je stopil v sobo, kjer so spali gosposinja Stanjka, njena mati in troje otrok — dva deklica in ena deklica. Ko je Adam stopil v sobo, so se zaradi ropota vsi zbudili. Rus se je obrnil proti ležiščem starke in otrok, vsem je parkrat rekel: zbogom, — proti gosposinji pa je nameril samokres in sprožil. Ubil jo je pred očmi matere in treh otrok, potem pa zbežal. Proti jutru so ga našli mrtvega blizu železniške proge. Sodil si je sam z radnim nabojem iz svojega samokresa

Kazen za poneverbe na škodo uradništva

Blagajnik Zveze uradniških nabavljalnih zadrug je obsojen na 8, bivši glavni knjigovodja pa na 5 let robije

Beograd, 3. januarja

Včeraj popoldne je beograjsko sodišče razglasilo razsodbo v drugem procesu proti bivšemu blagajniku Marjanu Buliću in bivšemu knjigovodji Antoniju Markoviću, ki sta v Zvezi uradniških nabavljalnih zadrug v dobi več let zagrešila. — kakor so ugotovili tudi strokovnjaki s ponovnim pregledovanjem vseh zveznih knjig in zapisov — preko 200 poneverb ter napravila Zvezi 1.012.000 Din škode. Ta vsota odgovarja ugotovljenim posameznim poneverbam. Zveza pa je oškodovana še za večje vsote, kajti pri preiskavi, ki se je uveljavila zelo pozno po izvršitvi poneverbah, ni bilo mogoče razmotriti mnogih zadev, pri katerih so bile tudi izvršene neoposte manipulacije na ta način, da sta storila o njih zabilasala tudi vse sledove.

Blagajnik Bulić in knjigovodja Marković sta stala pred sodiščem že konec leta 1932. In je bil v tem prvem dolgotrajnem procesu obsojen Bulić na 8 let robije, dočim so prisodili sodniki soobtoženemu blagajniku Markoviću samo leto dni zaporu in je mož ostal svoboden, ker je bila takoj po procesu od obeh strani vložena pritožba. Kasacija se je ozirala zlasti na pritožbo obsojenega Bulića, ki je navedel, da je pri razpravi marsikaj zamačal po nagovoru knjigovodje Markovića, ki mu je obljubljal, da ga bo s svojimi zvezami rešil prehudе odgovornosti. Bulić je na prvem procesu priznal svojo krivdo, zamačal pa je to, da je večino poneverjenega denarja dal Markoviću, ki si je baš tedaj zidal hišo, in ki mu je zagotavljal, da bo sam s pomočjo članov svoje rodbine poravnal primanjkljaje. Ker se to ni zgodilo in ker ga je Marković sploh popolnoma pustil na cedilu, se je Bulić pritožil.

Drugi proces se je pričel 2. decembra in so vnovič strokovnjaki pregledali vse spise Zveze nabavljalnih zadrug. Po njihovem mnenju je bilo nemogoče, da bi bil

okrog 200 poneverb izvedel blagajnik Bulić sam brez vednosti glavnega knjigovodje Markovića. Ta je ogorčeno napadal večake, v splošnem pa je skušal svojo odgovornost zmanjšati z nerednim poslovanjem Zveze nabavljalnih zadrug, češ, da so tam vodili nekakšen »bog bodi z nami skontro«. Vsa njegova obramba je temeljila na trditvi, da je lahko blagajnik počenjal, kar je hotel, in da on kot knjigovodja sploh ni imel zaradi pomanjkljivega poslovnega sistema nobene kontrole nad njegovim početjem. Njegovo obrambo so zavrnile razne priče, poleg njih pa tudi dejstvo, da se je vsa Markovičeva rodbina, takrat ko so bile razkrile poneverbe, na vso moč trudila, da bi našla krite za ugotovljene primanjkljaje. Marković tudi ni mogel zavrniti dejstva, da mu je Bulić dajal velike zneske poneverjenega denarja. Takrat, ko so v Zvezi odkrili prve poneverbe, je postal Marković uradni finančni ministar. Zaradi tega je imel seveda še večji vpliv na svojega sokrivca Bulića, ki je bil pri prvi razpravi prepričan, da bo Marković s svojimi zvezami že na kak način uredil tudi »nerodno za-devo« pri Zvezi nabavljalnih zadrug.

O poteku drugega procesa je »Jutro« ponovno poročalo in zato ni treba ponavljati poteka razprave, ki je naposled privedel do naslednje razsodbe: bivši blagajnik Bulić je bil že vdrugič obsojen na 8 let robije in trajno izgubo častnih državljskih pravic, bivši glavni knjigovodja Antonij Marković pa na 5 let robije in na petletno izgubo častnih državljskih pravic. Oba sta obsojena, da solidarno povrne Zvezi ugotovljeno škodo v znesku 1.012.000 Din.

Razglasitev te razsodbe je bila napovedana za 12. uro, morali pa so čakati na obtožbeno Markovića, ki je prišel v razpravno dvorano šele po 13. uri. Ko je bila razsodba razglašena, je državni tožilec za-

KULTURNI PREGLED

Stoletnica dr. Josipa Vošnjaka

Danes poteka sto let, odkar se je rodil v Sočanju eden izmed vodilnih Slovencev 19. stoletja, dr. Jože Vošnjak. Ko je dne 21. oktobra 1911 umrl v svojih Visolah, je napisal njegov nečak dr. Bogumil Vošnjak za »griško« Vedec članek, ki v njem tako lepo karakterizira osebnost in delo Jožeta Vošnjaka, da ob njegovih današnji stoletnici ne moremo boljše obuditi spomina na zaslužnega narodnega voditelja štajerskih Slovencev nego s priobitvijo daljšega izvlečka iz tega članka.

Rodil se je štirinajst let pred marčevsko revolucijo 4. januarja 1834. Poučen je, kako sila v svojih »Spominih« o malomeščansko sredino svojega rojstnega kraja Sočanja. Kako slabo je bilo slovenstvo v predmarčni dobi! Koliko smele poštvalnosti, koliko prikrpih sil je bilo treba, da so se Slovenci otresli tiste strašne stoletne letargije! Ali bi bili to storili mladošči, rafinirano-blazirani »pignoni« — Absolutizem vlada v onih letih ko obiskuje Jože s svojim bratom Mihaelom in obema Ipavcem dunajsko visoko šolo. Tista dijaška leta so v marsikaterem oziru odločilna. Čustvo stroge uslovnosti, ki je značilno za leto 1848, je mlademu Jožetu že skoraj tuje. Ustavno

življenje je pomenilo za Slovence že nekako bridko prevaro, ni čuda, da je tudi Jože že gladal mnovo bolj skeptično na ustavo in njene pravice. V onih dijaških letih se nikoli mladi Vošnjak tidi s svojimi prvimi dramskimi poizkusi.

Ko je vstopil v moško dobo, se je začelo novo ustavno življenje. In prav je imel, ko je napisal v uvodu k svoji brošuri: »Slovenec, kaj čemo?« besede: »Nastopili so inenitni časi.« Zdelo se je, da je nastopila vrgred narodov. Sredi tega živahnega vrvenja prvega ustavnega življenja je bilo mladi nastopajoči generaciji odkazano častno mesto. Zdalj ji je bila dana priložnost, da urisuje svoje mlade sile. Tem mladim možem ni bilo treba staviti svojih sposobnosti pod mernik, ni jim bilo treba preboleti tistega žalostnega razpoloženja, ko doba ne kliče svojih ljudi iz zatijja, ampak mirno trpi, da mlade sile, na strani stoječ ginevajo brezdelno. Doba šestdesetih let je bila vsa druga. Vse, kar je imelo sposobnosti, je moralo stopiti na plan. Povodni vrvenje, življenje, boj in delo, nobene resignacije, nobene brezdelne apatije. Sedemdesetletnika se je lotevalo sentimentalno hrpenje po oni taborski dobi vsedkar, kadar se je spominjal.

Ko je bil Jože Vošnjak pozneje parlamentarac, ko je imel svoj sedež v Schmer-

lingovem gledališču pri »škotskih vratih« in pa v starodavni graški stanovski zbornici, je pač izprevidel, da je realnost političnega življenja vsa druga kakor je bil idealizem taborskih let. Neka širokopotezna, plemenito-navdušena poštvalnost je glavna črta

lingovem gledališču pri »škotskih vratih« in pa v starodavni graški stanovski zbornici, je pač izprevidel, da je realnost političnega življenja vsa druga kakor je bil idealizem taborskih let. Neka širokopotezna, plemenito-navdušena poštvalnost je glavna črta

se množicam cilji in smoti, ki so bili doslej le politične predstave pašice inteligentnih izvoljenecov. Vošnjakova brošura »Slovenec, kaj čemo?« je iz l. 1867. To je bila »doba, ko je Avstria, izstopivši iz nemške zveze, še vedno verovala v ozko politično zvezo z nemškimi državami.

Ob priliki stoletnice dr. Jožeta Vošnjaka ne sme slovenska javnost in častnikarstvo pomisliti, da je dr. Vošnjak osnoval »Slovenski Narod« l. 1868. Ni dal samo moralne pobude, marveč je sam stal na čelu komanditnega društva »dr. J. Vošnjak in dr. c. ki je začelo izdajati »Slovenski Narod«.

Ako pomislimo, da se je Vošnjak šel: pozno privadil pismeni slovenščini, ko je imel za seboj že vseučiliška leta, se mora- vnaprej čuditi, kako gladek in poljuden je jezik te brošure. Nekatera poglavja so takšna, da bi jih mogli kar ponatisniti in bi bila najboljša ljudsko berilo.

V drugi svoji brošuri »Slovenec in državni zbor l. 1873. in 1874.« poroča o svojem in svojih političnih tovarišev delovanju. Ta brošura ima že precej polemičen značaj. Mladostenci so že v hudi borbi z duhovščino. Pisatelj značilno karakterizira tedaj- njo klerikalno strujo.

Vošnjak je politično deloval v dveh de- želnih zbiorih, v štajerskem in kranjskem. Bil je eden prvih Slovencev, ki so zasedali v starinskem graškem deželni dvorcu. Ko se je pozneje preselil v Ljubljano, je bil voljen v kranjski deželni zbor. Kot kranjski deželni odbornik je bil vsem »upravitelj« dežele. Kranjski zdravniški zakon je bil njegovo delo; sploh je mnogo storil za de-

želno zdravništvo. Na starega leta dan 1886 je bil še navzoč pri seji deželnega zbora, potem se je že isti dan preselil na svoj visokolič v inograd, ki mu ga je kupil njegov oče v šestdesetih letih. To slovo od politike in javnega življenja ni bilo brez bridkosti. Dizgustiran je obrnil hrbet javnemu sodelovanju. Oslej se začelja visoka idila.

Sodbo, ki jo bo imela slovenska literarna kritika o leposlovnem delovanju Josipa Vošnjaka, bo najbrž neugodna. In umetnik Josip Vošnjak tudi nikdar ni bil, prav tako malo, kakor menda Jurčič. Nadebuden slovenski filolog in historik se je obrnil do Vošnjaka z vprašanjem, kakšne umetniške nazore je imel Jurčič. Ni dobil odgovora, ker si je bil Vošnjak v svesti, da umetniška potenca njegove dobe ni bila prevleka. Ali mu je torej odrekati vsako umetniško čustvovanje? In ne pozabljamo nikdar, zakaj je Vošnjak prijel za pero! Mi- slim, da je nespametno, ako se merijo spisi, ki jih je ustvaril politik z najčistejšim namenom, z istim merilom kakor spisi umetnika, ki je v čehu. Kritika zgreši povsem svojo nalogo, če se ne vpraša, čemu so nastali ti spisi in v kakšni sredini so bili sou- čelji.

Bodisi sodba o literatu Vošnjaka dobra ali slaba, vendar je treba priznati, da so imeli ti spisi posebno za mladino velik vpliv. Njegovi »Pobratimci«, menda prvi slovenski politični roman, so bili v osemde- setih letih silno priljubljeno štivo. V svoji »Lepi Vidici« in »Svoji k svojimi« je pokazal lep dramski talent. Zasluge Vošnjakove

Domače vesti

• Povratak Nj. Vel. kraljice Marije v Beograd. Z večernim brzovlakom je Nj. Vel. kraljica Marija v torek odpotovala z Bieda v Beograd. Brzovlak je bil priključen dvorn salonski voz.

• Združenje borcev Jugoslavije (akcijski odbor) opozarja občinstvo na javni zbor, ki bo v nedeljo 7. t. m. ob pol 11. v veliki dvorani hotela Uniona. Govorili bodo predsednik Združenja borcev Avgust Kuster in član akcijskega odbora Stane Vidmar, Ivan Matinko, Matko Stela, Vladislav Fabjančič in zastopniki četnikov. Za polovično vožnjo je vložena prošnja.

• Advokatska vest. Advokat dr. Fran Tekavčič v Ljubljani se je zaradi bolezni 31. decembra odpovedal izvrševanju advokature. Za prevzemnika pisarne je bil imenovan dr. Vladimir Grossmann, ki je bil 1. t. m. vpisan v imenik advokatov s sedežem v Ljubljani.

• Diplomirani je bil za strojnega inženjerja na tehnični visoki šoli v Berlinu g. Grozdan Fagančič iz Ljubljane. Čestitamo!

• Odbor Kola srbskih sester na Sušaku priredi 20. I. slovenski ples v narodnih nošah. Delegatstvo društev Jugoslovenskega ženskega saveza, ki se hočejo udeležiti prireditve, naj takoj prijavijo svojo udeležbo na gornji naslov. Odbor »Kola« je zaprosil za znanično vožnjo in obiljubna hrano in stanovanje dobro in poceni.

14 dni termoforov
Drogerija Kanc
v nebotičniku
in Židovski ulici št. 1.

• Slabe šolske ocene. Pod zaglavljem »Medu nama« prinaša »Politika«: Dokler je bilo šolsko leto deljeno na tromesečja, učitelji dostikrat niso imeli časa za pravočasno ocenitev svojih dijakov. Ocenitve so odlagali na zadnje dneve vsakega tromesečja. Boljše pa ni tudi sedaj, ko se ocene delijo polletno. V naši gimnaziji (pišem vam z juga) je bilo precej dijakov, ki do pet dni pred zaključkom polletja se niso bili izpraznili iz treh do osem predmetov. V zadnjih dneh je nastala silna zmeda. Kar po trije učitelji so prišli v razred ter istočasno izpraševali dijake. Enega dijaka so klicali trije istočasno in je bil v zadregi, komu naj najprej odgovori. Izpraševanja se vršijo v mrzlični naglici in je čas samo za eno vprašanje. Kdor odgovori, dobi za najboljšo oceno trojko, ker učitelji mislijo, da dijak najbrž ne bi znal odgovoriti tudi na druga vprašanja in da se mu je odgovor na prvo samo posrečil. Kdor pa ne odgovori na prvo vprašanje, pa dobi dvojko, ker učitelj spet misli, da bi mogel le nekaj znal, če bi imel čas za več vprašanja. Pri takem načinu izpraševanja in ocenjevanja ne more biti niti govora o učnih metodah in o objektivnosti ocen.

• Gradbena delavnost v Zagrebu. Ob zaključku leta izkazuje Zagreb lepo bilanco v pogledu gradbene delavnosti. V dobi 12 let je namreč Zagreb vložil preko 3 milijarde v stanovanjska poslopja. Zgrajenih je bilo 3625 novih poslopij, v katerih je preko 14.000 stanovanj, ki imajo skupno 30.000 sob. Pri novih zgradbah je bilo do pred nekaj leti zaposleno povprečno na leto po 5000 do 7000 delavcev. Še leta 1930, je bilo zgrajenih 418 novih hiš, potem pa je delavnost zaradi slošne krize začela pojemati, upajo pa, da se bo letos spet približala efektu l. 1930.

• Zanimivo poslovanje. Beograjski prota g. Ljubomir Bosičević, ki je bil predsednik razpuščenih stanovske organizacije pravoslavnih duhovnikov in ki je v »Politiki« objavil več člankov za uveljavljanje pravega krščanstva in za razne cerkvene reforme, je deležen nenavadenega izraza cenitve in spoštovanja. Stari Beograjčan, bivši obrtnik Boško Jovanović mu je zapustil svojo hišo in vse svoje premoženje ter ga, da ne bi imel sitnosti pozneje pri prevzemanju zapuščine, tudi po vseh pravih — posnovil. Ugledni čika Boško, ki je star že blizu 80 let, pravi, da se ni srečal v svojem življenju tako dobrega in poštenega človeka, kakor je prota Ljubo. V veliko

SVEDSKO KARTOTEKO
Agrippa
in
poslovne knjige
vseh vrst nudi
M. TIČAR, LJUBLJANA

za slovensko gledališče v Ljubljani so prav velike. Kaj pa naj pravim o poljudnih Vošnjakovih epilih, ki so bili namenjeni najširšim slojem? Ali ni bil dr. Josip Vošnjak nekdanji najprijetnejši pripovedovalec slovenskemu ljudstvu? Naloga literarnih moznografov bo, podati karakteristično literaturo Vošnjaka.

Slovenska javnost je najbrž že pozabila, da je bil Vošnjak prvi Slovenec, ki se je teoretično bavil z gospodarskimi problemi, bil je prvi slovenski socialni politik. Pred Vošnjakom ni nobenih pravih narodnozgodovinskih spisov. On je skupno s svojim bratom Mihaelom ustanovil slovensko zadruharstvo.

L. 1884. je izdal »Poročilo o kmetijski anketi dne 17. in 18. aprila 1884.« Kar je bil sam član tedanje delne uprave, je pač smiselno, da se je posebno zanimal za ta, pri nas menda prvi politični empirični preučevanja socialnih razmer. Obe prvi njegovi daljši razpravi se tičeta agrarnega vprašanja, obe sta gotovo posledice kranijske ankete. Prva je izšla v Letopisu Matice Slovenske l. 1884. in je naslovljena: »Ob agrarnem vprašanju«; druga pa v Letopisu l. 1886, pod naslovom: »Socialni problem in kmetijski stan«. Agrarno vprašanje je Vošnjaku najvažnejše; izmed vseh socialnih vprašanj. Popise položaj kmetijskega stanu skoraj v vseh evropskih državah. Posebno mnogo se bavi z ruskim »mirom«. Pisatelja preveča se tiče socialnega slavjanofilstva starega kova: vse, kar je ruskega, je dobro. Povsem umljivo je, da se Vošnjak v svoji razpravi peča tudi z ameriškim zbor

čast si šteje, da postane ta odločni borec za poštenje njegov dedič in sin, in umri bo a tolažilno zavestjo, da so sadovi njegovega poštenega dela prišli v najpoštenejše roke.

• Opleševalno društvo v Črni priredi 6. t. m. nagradno smuško tekmovalje alpinskega dolgega teka po naslednjem programu: Sprejem sportnikov na železniški postaji v Prevaljah ob 5. t. m. od koder bo brezplačen prevoz do naše lepe kotlinske Črne, kjer se bo gostom nudilo kar največje prenočišče in prehrana. Dne 6. t. m. se popnejo do 3 ure oddaljene vrha Smrekove, od koder se nam bo nudil sijajen razgled na vse velikane Julijskih alp, kakor tudi na lepo Savinjsko dolino. Po uživanju prirodnih krasot, katere ne zaostajajo za drugimi, pač pa jih še prekašajo, bomo šli in z radostjo nad kratkoto prirodo startali izpred šoštanjske kočice na Smrekovcu, od koder se spustimo s svojimi mladostnimi močmi po res krasnem terenu do cilja v Črno, kjer nas bodo pozdravljale zastave. Po dvehurnem odmoru nas bo godba na pihala iz Guštanjja pozvala na zbor na sredi vasi, odkoder nas popelje v okusno urejeno toplo dvorano, kjer bo razdelitev odlikovanj, združena z zanimivo zabavo. Ob povratku bo vožnja do postaje zopet brezplačna. Prijavitelj se je treba do 4. t. m. pisмено g. Ivanu Kuharju, šol. upravitelju v Črni s 5 dinarsko prijavnino ali pa osebno pred startom na Smrekovcu z 10 dinarsko prijavnino.

• Dar. G. Ivan Jelačin, predsednik Zbornice za TOI in veletrgovca v Ljubljani je daroval za revne hrastniške otroke 300 Din namesto vena na krsto blagopokojne gospe Pavle Malovrhove v Hrastniku, za kar se mu upraviteljstvo obeh šol najlepše zahvaljuje.

• V sklad osrednjega pomožnega odbora za poplavljenе dravske banovine so darovali: Nabavljajna združenja uslužbenec drž. žel. r. z. z. o. z. v Ljubljani 5000 Din, Nabavljajna združenja drž. uslužbenec v Murški Soboti 100, Svetlešek Josip, kapetan v p. v Sarajevu 500, Združenje krojačev in krojačice v Kranju 100, narodna šola v Ormožu 60.50, osnovna šola v Ribnem pri Bledu 26, drž. osnovna šola v Rogški Slatini 50, sreski cestni odbor v Kranju 25, klasična gimnazija v Mariboru 287, deška meščanska šola v Mariboru 133, drž. osnovna šola v Stopercih 30 Din, sresko sodišče v Smarju pri Jelšah 139, sresko načelstvo v Laškem 110, deško vzgojevališče na Ponočah 62, Selko Ana v Mokronogu 100, narodna šola v Begunjah 120, pošta 6. Ljubljana 20, zdravilišče Topolšica 240, deška narodna šola v Kranju 45, davčna uprava v Smarju pri Jelšah 96, banovinska kmetijska šola na Grmu 190, šola na Ucu 40, šola v Logatcu 96, šola v Dolenji Lendavi 326, sodišče v Rogatcu 145, šola v Studencih 60, šola v Rušah 110, sodišče v Novem mestu 65, pošta Vojnik 35, šola v Sv. Lovrencu na Pohorju 50, pošta Rajhenburg 20 in pošta Krško 100 Din.

• Pustolovščine tatinske družbe. V članku, ki je izšel pod tem naslovom v nedeljski številki »Jutra«, je tudi ime Anton Jezick. Na prošnjo objavljamo, da g. Anton Jezick, trgovec iz Dolskega pri Rajhenburgu, ni istovesten z omenjenim Jezickom, niti z njim v sorodu.

• Morilec žene in tače bivaš ruski polkovnik Vladimir Potjehin, ki je svoji žrtvi pokopal na svojem vrtu in šela po dveh letih priznal oba umora in pokazal tudi grobove, bo prišel še ta mesec pred sodnike. Okrožno sodišče v Skoplju je zaključilo preiskavo, ki je bila zavlečena zlasti zaradi tega, ker so morali zaslišati tudi nekatere ruske begunce, ki živijo v drugih državah. Potjehin bo sojen zaradi umora svoje mlade žene in njene matere, ker za domneve, da ima na vesti še več žrtvi, ni bilo mogoče zbrati dokazov.

• Izjava. Podpisana tvrdka Salomon Abr. Kabiljo v Sarajevu naznanja javnosti, da je z uporabo vrečic »boje za patos, in »boje za tkanine«, zaradi česar je bila tože na pri upravi za zaščito industrijske svojine v Beogradu in pri okrožnem sodišču v Sarajevu, oškodovala pravice in interese tvrdke Brauns v Celju in da se obvezuje, da ne bo v bodočnosti nikdar več uporabljal vrečic v inkriminiranih formi. Istočasno se zahvaljuje tvrdki Vilim Brauns zaradi njene naklonjenosti, ker je odstopila od prej navedenih tožb in od zahtev odškodnine. — Salomon Abr. Kabiljo.

• V dobi epidemije hripa nam pri vsakem koraku grozi nalezljivost. Če se hočete popolnoma zavarovati pred takimi nalezljivostmi, potem zavzajajte redno pastile Panflavin »Bayer«, ki so po vsem svetu znane kot izvrstno desinfekcijsko sredstvo.

• Lastno stanovanje lahko kupite v so lastnini v stanovanjski hiši! Ponudbe sprejema: »Stavbna zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307.

• Obledela obleka barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH.

mestodome, ki se mu zdi primerno izhodišče za agrarne reforme. Zanimivo za socialno strukturo osemdesetih let je pač, da prihaja za Vošnjaka v poštev samo kmetijski stan. Njegova argumentacija je sledeča: »Ako postavimo kmetijski stan na trdno podlago, okrepimo s tem tudi druge stave ter si najbolj zagotovimo narodnost svojega.« To je konec prve njegove razprave. Druga razprava je pa zaradi tega važna, ker se v njej zrlajo Vošnjakovi socialni nazori. Kako se pač motijo oni, ki mislijo, da se sme govoriti o nekakem slovenskem gospodarskem liberalizmu. Vošnjak, prvi slovenski narodno — gospodarski pisatelj, se zaganja z vso vehemenco v gospodarski liberalizem. Njegovo geslo je naperjeno proti liberalizmu in kapitalizmu. Zdi se, da stoji silno pod vplivom Vogelsangovih doktrin. Vošnjakov agrarni program se tiče meje zadolževanja kmetij in pa kmetijski domov. Na kmetijah se smejo dolžovi vknjižiti samo do neke meje, ti dolžovi se ne smejo odpovedati in se morajo vrniti le po letnih obrokih. Ustanovijo se naj kmetijski domovi nerušni in take velikosti, da se ne njih lahko preživi ena rodovina. Prejinnik kmetije naj dobi kmetijo v celoti, in sicer po taki cenitvi, da bo mogel izhajati. Drugi njegovi reformni predlogi se tičejo davčnih olajšav. Razpravi so priloženi statistični podatki o kmetiskem zadolženju na Kranjskem. Razprava izven čisto humanitarno in krščansko. Braz vzvišene ljubezni do bližnjega ni povoljne rešitve socialnega vprašanja. Vsek narod nosi v sebi usmiljenje do trpečih in voljo pomagati revnim in

Iz Ljubljane

u. Dva mlada izredno nadarjena naša glasbenika nastopita v ponedeljek 8. t. m. na javnem koncertu, ki ga priredi Glasbena Matica ljubljanska ob 20. v Filharmonični dvorani. Pretežni del programa bo izvajal mladi čelist g. Bogomir Leskovic. Na klavirju ga bo spremljal pianist profesor Marijan Lipovšek, ki bo igral tudi sam dve klavirski točki. Prodaja vstopnic v Matici knjižarni. Cene od 10 do 30 Din.

u. XIV. Slovanski večer pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja priredi JNAD Jadran 13. t. m. v Sokolskem domu na Taboru. Vabila so razposiljena. Reklamacije na JNAD Jadran, Tomanova ulica 3. Telefon 29.74.

Nervozna preneha

ako jemljete za kopel peneco se Velosa tableto iz smrekovih iglic.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. — Cena tableti Din 3.50

u. Iz mornarske sekcije krajevnega odbora Jadranske straže. Danes priredi mornarska sekcija JS ob 20. pri »Sestici« obilni sestanek svojega članstva. Na tem sestanku bo tajnik mornarske sekcije Janjo Bedrač predaval o temi: »Borba jugoslovenskih mornarjev za osvoboditev. Udeležba vseh članov zaželjena.« Nadalje priredi mornarska sekcija 11. t. m. ob 20 v dvorani OUZD sklopično predavanje. »Pomen jadranskega morja v jugoslovenski zgodovini.« Predaval bo znani in pri ljubljani predavatelj dr. Aludjevič. Iz naslova samega je razvidno in tudi ime predavatelja jamči, da bo predavanje res zanimivo. Vsa naša javnost, posebno nacionalna društva so vlnjudo vabljena na to predavanje, ki bo brezplačno.

Vse poslovne knjige

dobite v prvi vrsti pri

tv. IV. BONAČ

u. Predavanje v lutkovni dvorani na Taboru. Drevi ob 19. uri bo predaval br. Bučar Veloslav o Jugoslovenstvu v luči zgodovine.

u. Društvo »Tabore« Drevi bo predaval na realni (Vegova ulica) g. Škrap o Albaniji. — Tovaršice so vabljene na važen pomenek.

u. Železniški izvedenci. Pri ljubljanskem sodišču so imenovani za železniške izvedence v zadevah razlastitev: Josip Matjan, posestnik v Vižmarji, Jurij Petrovič, župan na Vili in Josip Goederer, nadupravitelj v Želimljah.

Ugoden posel za trafikante!

Ne potrebujete nikakega denarja, za službo pa lahko lepo. Pošljite svoj naslov na sledečo addresso: Ugoden posel, Maribor I., poštni predal 73.

u. Razdelitev poslova na sodišču. Pri sreskem in okrožnem sodišču v Ljubljani se ni definitivno potrjena razdelitev sodnijskih poslov. V splošnem ostanajo pri obeh sodnih instancah referati neizpremenjeni.

u. Novi film ZKD »Dunaj, mesto pesnik«, ki se bo predvajal jutri v Eltnnem kinu Matici, je delo, ki ga bo veseli vsak, kdor se hoče zabavati ob silajnih dovtipih in lepih gozbi. Za smeh in zabavo bo več kot dovolj poskrbel. Torej v petek ob pol 15. v kino Matici!

u. Življenje je lepo samo, ako ga razumemo. Kako je lepo, nam danes zadnjič pove in zapoje Alfred Piccaver, Szőke Szakali pa bi vam še nekaj rad povedal, preden poseže v neki škandal iz Budimpešte, kjer se je za Francisko Gall vse tako srečno končalo.

u. Dar. Dr. Emil Gaj v Ljubljani je daroval namesto vena na grob blagopokojnemu davčnemu nadupravitelju Ivi Lavriču 200 Din za Društvo slepih.

u. Mešno načelstvo je zaposlilo iz sredstev bednostnega fonda pečešnje število brezposelnih, v prvi vrsti iz intelektualnih poklicev. Ta zaposlitev pa je samo začasna in bo trajala dva meseca. Zaposlene osebe prejema mesečne nagrade od 400 do 800 Din in to po potrebi in številu družinskih članov. Po mestu pa so se kar naglo pričeli razširjati glasovi, da dobe nekateri »protežiranci« tudi po 1500 Din nagrade, kar pa ni resnično in je vsako

tem bolje godi. (?) Dr. Vošnjak je bil pred pol stoletjem eden prvih mladostnikov, eden prvih slovenskih naprednjakov. Starejša slovenska generacija je menda že pozabila na to. Stari Taborjan si je bil v svesti, da morajo strankarski prepri utihnjati, ako gre za narodno eksistenco, in globoko ga je užalostilo, ko je videl, kako se žrtvujejo zaradi elementarnih strankarskih uspehov glavni pogoj slovenske narodne evkistence.

Stari taborjan morebiti ni soglašal s novodobno estetiko in umetnostjo, ni imel zanjno umevanja, toda politično in znanstveno kulturno delo je presojal, kakor da bi bil mlad mož. Z njim je umrl l. 1911. poslednji izmed slovenskih buditeljev. Politika mu je bila preozko torišče. Vsestranski je bil. S tisto impetuznostjo, ki ji značilna za intelektualne delavce mladih slovenskih narodov, s tistem svetlim ognjem v duši, tekmo nekoliko let popraviti to, kar so zagrešila stoletja, se je vrzel strastno in temperamentno na delo. Delati je moral, bodisi karkoli, bodisi kjerkoli. Do zadnjega trenutka, dokler ga ni pre-mazal svinčeni smrtni spanec, je s vso intenzivnostjo mislil na one velike smotre, ki so ga prešinjale v teku dolgega življenja. Vse njegove življenjske smotre je v teh zadnjih urah stopil pred njegovo dušo, v celoti svoji močjo in valičasti znošnostjo. Umrl je kakor oče, globoko verujoč, da se izpolni to, kar je bilo smisel njegovega življenja.

Zivljenje Josipa Vošnjaka ni bil praznik. Pa vendar si je ohranil svoje optimistično

KANDAL V BUDIMPEŠTI

sumnjenice neopravičljivo. Ker je bednostni fond izčrpan in nima mestna občina nobenih sredstev za nadaljnje sprejemanje, se morajo novi prosilci odklanjati. Vsa akcija začasnega zaposlenja je predvsem socialnega značaja, mišljena je kot skromna pomoč, zato je vsako sumnjenje in razširjanje lažljivih vesti vredno vse obsojbe.

u. Smola reševalnega avta. Reševalni avto, drug, po številu, je imel že dva dni zapored hudo smolo. Predvčeršnjim se je vsula nanj pred občo bolnico s strehe silna plast snega in ga precej poškodovala. Včeraj popoldne je moral voz po neko bolnico na Grad, kjer pa je običaj v mokrem snegu in ga dolgo časa ni bilo mogoče spraviti ne naprej ne nazaj. Ker je moral prvi voz reševati nekega bolnika v Borovnico, je nastala v mestu pravcata zadržava. Medtem, ko so odkidali reševalni avto na Gradu, je čakalo nanj več bolnikov v raznih koncih mesta.

u. Pobegol šolarček. Tik pred božičem je pobegnil od svoje matere na Vtču 59, 13 letni Ivan Trček, ki je posejal ljudsko šolo. Pogrešani dečko je obleden v črne hlače, zelen suknjič in ima na glavi črn klobuk.

u. Še vedno mu nasedajo. Brezposelni krojaški pomočnik Ervin Struna je že znan nepoštenjakovič. Navadno sedi v zapori, kadar pa je na svobodi še vedno najde žrtve, ki mu nasedajo. Baš te dni je spet na pretek način izvalil ob Marije M. na Mišičevi cesti 300 Din vreden siv povrnjak, kuharici Mariji G. pa je poveril zaupani mu ženski plašč, vreden 600 Din. Struna je oboje najbrž prodal, denar pa zapravil. Slepjarja iščejo, a je neznan kam izginil.

u. Prevežani sleparji. V teh dneh po novem letu se oglašajo pri strankah v mestu vsemogoči sleparji, ki uporabljajo najrazličnejše trike, da se na kakršenkoli način okoristijo. V stanovanje stavbenika Karla Polca na Miklošičevi sta prišla te dni dva neznanca, ki sta se predstavila za mestna smetarja. Voščila sta srečno novo leto kar z vizitko, in sicer na ime Jakoba Jereba in prosila za novoletno nagrado, ki sta jo tudi dobila. Obrala sta seveda še več drugih stanovanj in je bila sleparja pojasnjena šele naslednji dan. Slepjarja za sledenje zaenkrat še brez uspeha. Udeležstvi se najbrže v kakem drugem delu mesta.

u. Razprava o krvavem ženitovanju se je vršila včeraj pred malim senatom. Predlanskim 14. novembra je bila vesela svatba v Buču v Tuhinjski dolini. Fantje so prišli na prežo. Seveda se je nato »razvil« silna fantovska bitka Nož in krepca so peli. Fant Smolnikar je dobil z nožem suknjak zadaj v levo stran hrbta, da mu je segel do pljuč in je Smolnikar domala izdihnil. Težke telesne poškodbe je bil zato prej obojen posestnik Vinko Drole iz Kostanja pri Kamniku. Mnoge priče so prav drastično slikale ta nočni poboj. Neka priča je silšala, kako je nekdo zavpil »Nocoj imaš zadnjo večerjo!« Čuli so se tudi vzklili: »Fantje! Če me hočete pokopati, se bom že sam pokopal. Vinko Drole je bil obsojen na 10 mesecev strogega zapora.

u. Ali bo dumping japonske uspel v Ljubljani? To bomo videli na X. obrtniškem plesu, ki bo 6. t. m. v Kazini v intereso domače produkcije je, da se zanesljivo udeležite te družabne prireditve.

u. Plesna vaja JNAD Jadrana bo prvi v dvorani Trgovskega doma. Začetek točno ob 20. Vsi obiskovalci in prijatelji plesa najvlnjudeje vabljani.

SMUČARJI!

Uporabljajte

dr. Kmetovo mazilo

IN OLJE ZA SONCENJE. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah po 10 Din.

Najboljše, od smučarskih mojstrov priznane, nepremičljive, specialno izdelane smučarske čevlje pod znamko »BRANA« izdelujeta

BRATA NAGLIČ, ŽIRI

Zahtevajte cenik! Cene solidne!

Naše čevlje dobite tudi v trgovini tvrdke A. GOREC, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 1.

Smučarji!

svetovno naziranje. Oстал je zvest tistemu neosebitemu, požrtvovalnemu, idealnemu nacionalizmu svojih mladnih let, dobe tabarov. Polnila mu je plem-niti dušo brezkonna ljubezan do onih, ki so njegovega jezika in krvi.

Treba je, da hodi mnogo smelih ljudi isto pot, ako hočemo, da je steza porabna ne samo za izvoljene, ampak tudi za veliko množico. In stari visokli vinogradnik je več kot pol stoletja hodil po taki še neizhojeni poti, samozavestno in pogumno, s ljubiznjo v duši, da bi mu drugi laže sledili.

Bogumil Vošnjak.

Že v osmih slučajih

se ni izplačala nezgodna zavarovalnina, ker so bili naročniki v zastanku s plačilom naročnine. Tudi za VAS zavarovanje pri zavarovalnici »JUGOSLAVIJA«, splošni zavarovalni družbi v Ljubljani, Tyrševa cesta 15, ni v veljavi, če še niste nakazali denarja za tekoči račun kvartal.

Iz Maribora

a—Krajevna organizacija JNS za Kolo-dvorski okraj ima 8. t. m. ob 20. v prostori gostilne Vlahovič svoj redni letni občni zbor. Poročata tudi g. senator dr. Ploj in narodni poslanec dr. Pivko. Vabljeni vsi člani in sodelavci.

a—Ljudska univerza v Studencih priredila danes ob 19. filmsko predavanje o spolnem vprašanju mladine. Predaval bo g. dr. Martin. Mladostni nimajo dostopa.

a—Kakor vsako leto, bo tudi letos 5. t. m. v unonkih dvoranah elitni akademski ples, na katerem bo igral priznani Ronny-jazz ljubljanskih akademikov. Slava te skupine sega daleč preko meje dravske banovine, saj so Ronnyci igrali pol leta razvajeni mednarodni letoviščarski publiki na Bledu. — Če morda kdo pomotoma ni dobil vabila, naj blagovoli to javiti v reklamacijski knjigi v trgovini Sax na Grajskem trgu.

a—Mojsirski izpite v mešarski stroki so napravili pred komisijo v Mariboru pomočniki Kaiser Janko, Kalan Stanek, Čuček Stefan in Kosar Jakob.

a—Uprava združenja brivcev in frizerjev obvešča občinstvo in svoje člane, da

Uspehi zimskih sportnikov v minulemu letu

Ker smo že spet v bobotni zimski sezoni in so razen tega

smučarji

najdalj nesli naše sportne zastave, je prav, da se v prvi vrsti spomnimo njihove pango. Kratka je razvojna doba našega modernega smučarja, sporta in prav za prav ni umljivo, kako so naši smučarski tekmovalci s kratkimi pripravami, ki jih je nekaj sezon motila celo neugodna zima, dosegli svojo današnjo formo in se mogli pomeriti v vrsti ostalih srednjeevropskih, da celo severnih narodov, ki imajo v teh disciplinah že večdesetletne tradicije. Pretekla zima spet ni bila naklonjena prijateljem belega sporta in tako je prišlo, da so bili za nastope v začetku sezone skoraj nepriljubljeni.

Ze kar po novem letu, ko se je pri nas komaj vsedel prvi sneg, so morali akademiki na svoje mednarodne tekme v St. Moritz. Huda je bila ta preizkušnja in kar s povprečnimi plasmani se je bilo treba zadovoljiti v trdem boju z Norvežani, Kanadci, Angleži, Italijani in še drugimi. Sredi januarja je legala bela mana tudi po naših krajih in spet so akademiki prvi hiteli v Planico po svoje prvenstvene naslove. In teden pozneje je bila konkurenca že na višku! Trije podsavezi so si izbrali svoje pravke, ljubljanski v Kamniku (Sramla), gorenski v Mojsitran (Jakopič Albina), mariborski pa na Pohorju (Mušiča). Samo v naši banovini je tisto nedeljo startalo nad 200 tekmovalcev, ne vstevši onih v Delnicah. H koncu januarja je bil

višek z državnim prvenstvom

v Bohinju; za konkurenco je poskrbel JZSS z obema trenerjema ter močnim zastopstvom Čehov in Poljakov (77 tekmovalcev). V teku je zmagal Čeh Šumnek, naš prvi je bil 7. (Janša), v kombinaciji pa smo imeli prvega šele na 9. mestu (Jakopič Albina). Državno prvenstvo je že drugič odnesel Čeh Šumnek (441.4). Prireditev je zaključila izpomantna skakalna tekma, naš JZSS pa je slavil naslednji dan manifestacijo slovenskih smučarskih savezov v Ljubljani. Potem so prišle tekme Fise v Innostu. Blizu so bile, same Jobove vesti so prihajale ododod, toda šli smo skeptični zaradi vremena in konkurence. V smuku in slalomu smo ostali zadaj, kjer so se morali celo mojštri (Avstrijci, Švicarji, itd.) boriti z velikimi težavami. V štafetah smo se zmašili na 8. mesto, pred Madžare, Bolgare in Rumune, pol ure za Švede, ki so odnesli zmago. Na 18 km, kjer smo malo bolj doma, je bilo spet toliko konkurence, da nismo prišli do sape (141 tekmovalcev). Švedji so tepli. Fince in drugih je bilo mnogo, Janša se je moral zadovoljiti s 70. mestom, toda samo 13 minut za zmagovalcem. V skokih smo se postavili za mladim Palmatom na 39. mestu. Na 50 km jih je bilo na prvi 39, med njimi trije naši: Janša je bil 20. 29 minut za zmagovalcem Fincom in še Smolej in Bervar. Veseli bomo, če se spomnimo, kako je bilo na to daljavo v Chamoni. Sicer pa nas ni treba biti sram, saj smo med 19. narodi zasedli 10. mesto. V drugi polovici februarja je bila še huda bitka v Delnicah na 60 km za državno prvenstvo in prvenstvo ZZSP. Tamkaj je dobil zadoščenje naš dolgoletni internacionalc Jože Janša, ki je med 53 tekmovalci pobral prvenstvo.

Bohinj je med tem sprejel sokoletne smučarje z gosti Čehi in Poljaki; med našimi je startalo mnogo »kanonov« iz JZSS. Junak tekem je bil Poljak Mrowca, pokal so pačasno spravili Čehi z dobrimi 150 točkami pred nami. Snežne prilike so bile tedaj kot narocene. Za konec februarja je bilo treba ugrizniti še v kiso jabolko, 50 km na Pohorju; tam je dobila zasluženo priznanje aglina Ljubljana s svojim neuganim Bervarjem, ki je odnesel pokal MSK.

Glavni spored je bil s tem skoraj izčrpan in sedaj bi bile na vrsti

Številno manjše smučarske prireditve slavnostnega ali obveznega značaja po vseh krajih banovine. Naj kar pavšalno omenim razne klubne po naši Gorenjski, več aglinih notranjskih, deloma dolenskih in zasavskih, štajerskih, podravskih, itd. Nekateri so otvarjali sakalnice, drugi so slavili jubileje ali pa vabili na svoje prireditve kogarkoli izmed znanih smučarjev, da so poskrbeli za čim večjo privlačnost. V marcu je bilo treba na plan le še izbranim: tako sta odšla Sramel in Jakopič v Harahov na Češkem zaradi skokov. V Planici je bilo treba dobiti prva v slalomu, kjer so imeli seveda prvaka besedo klub izpod planin (Tržič, Jesenice). Ljubljana je zaključila sezono z običajno tekmo odbor-

bodo brivnice in damsko-česalni saloni odprti v smislu odredbe banske uprave: v petek 5. t. m. do ure, kakor navadno ob sobotah; v soboto na praznik od pol 8. zjutraj do 12. in od 14. do 19.; v nedeljo 7. t. m. pa ves dan zaprti. Ta čas velja za vse okrožje združenja brez izjem.

a—Fond za zgradbo azila FKL v Mariboru so darovali: Mestna hranilnica v Mariboru 300 Din, tvornica »Zlatorog« v Mariboru 50 Din, Terezija Hrovat, vdova postnega kontrolorja v Mariboru 50 Din, Hedvika Kagrova 108 Din, krajevni odbor Rdečega križa pri Sv. Lovrencu na Pohorju 30 Din, občina Slovenjgradec 40 Din, Sadržarsko in vrtnarsko društvo, podružnica na Pragerskem 83.50 Din, Anton Kocipec, župnik iz Ponikve 25 Din, župnijski urad v Zavrču in župnijski urad pri Sv. Ilji pri Velenju 40 Din. Protituberkulozna liga v Mariboru izreka vsem darovalcem najpri-srenejšo zahvalo!

a—Mariborski žilvinski in slaničarski trg bo ta teden zaradi sobotnega praznika že v petek.

a—Tujski promet v decembru. Policiji je bilo v decembru lanskega leta prijavi- ljenih 989 tujecev, od teh 257 inozemcev. To je najmanjše število v vseh mesecih lanskega leta.

nkov v zavesti, da je treba tudi tem vsaj enkrat na leto poskusiti, kako daleč je od starta do cilja. Maribor je organiziral svojim smučarjem-vojakom posebno priredit- ev. Sredi aprila je spustil SK Tržič tekmovalce za svoj slalom z Zelenice, istočas- no s smukom in Savinskih planinah, dokler ni jesejska Skala zaključila s smukom s Triglav (spet za klube izpod planin). (Proti koncu aprila sta zapustila naše bele poljane Leopold in Gutormsen in kmalu za njima so šle tudi smučki ostalih počivati. Sredi maja je JZSS pregledal račune in potem je bilo mirno, dokler ni priklimala starka zima znova v deželo. Zda pa se je oglašila prej, bogato se je obdala z belim plaščem in, če nas upi ne varajo, bomo ob letu osorej pisali lahko o pretekli sezoni samo najboljši. Spet vabijo bele poljane in pravim, da slišijo njihov klic letos spet nove množice. Smučarstvo gre svojo zmagovito pot in morda ni iluzija, če v duhu vidim našo smučarsko armado prihodnjih let, o kateri bodo govorili daleč po svetu.

Ker smo že v zimi, naj najdeta kar tu- kaj prostora

drsanje in hockey na ledu.

Z ledom smo imeli lanj — kot s snegom — precej smole, tako da so morali oni, ki gojijo sport na ledu, omejiti svoje delo na najmanjše. Drsalci niso prišli niti do tega, da bi v celoti izvedli svoj prvenstveni spored in se so morali zadovoljiti z nekaj propagandnimi nastopi. Celje je imelo med njimi v gostih Hildo Holovcov, ki je kmalu nato tako mlada zadrsla na večne poljane. Igralci hockeja pri Iliriji so imeli s svojo sekcijo samo dva nastopa, kjer so v prvem odpravili precej povprečne Beljačane in zato prejeli petkrat toliko revan- že od njihovih rojakov iz Celovca. Podoba je, da se obetata tudi ljubiteljem gladke ploskve v tej sezoni lepši časi.

Tek uedinjenja in ASK Primorje

Prejeli smo: Na javno vprašanje SK Ilirije v »Jutru« je odgovoril odbor ASK Primorja dne 29. decembra 1933 z izjavo, ki je pa popolnoma enostranska in z ozirom na SK Ilirijo netočna. Zato so potrebna še nekatera po- jasnila.

ASK Primorje bazira svojo izjavo na do- govor s SK Ilirijo tredec, da je bila SK Ilirija zaradi dogovora obvezana startati pri Teku Uedinjenja in to brez plačila prijavi- nine, ASK Primorje pa, da je imelo pravi- co, da ne podeli atletom Ilirije daril. ASK Primorje pravi: »Med kluboma obstoji namreč dogovor z dne 4. maja 1933, da bosta oba kluba medsebojno startala na lahko- atletskih prireditvah z najmočnejšimi eki- pami. Res je, da je obstojal ta dogovor. Postal pa je za Ilirijo brezpomenben, čim ga je ASK Primorje kršilo dne 14. novem- bra 1933 s tem, da ni nastopilo na mitingu SK Ilirije. Z ozirom na to je lahkoletska sekcija SK Ilirije smatrala sklenjeni dogo- vor za razveljavljen in zastopa stališče, da so nemogoči urejeni odnosi s klubom od- nosno lahkoletsko sekcijo tega kluba, ki ne izpolnjuje niti svojih pismenih obvezno- sti. Zato bi si lahko ASK Primorje prihrani- lo »besedeno igro« v svoji izjavi, ker bi mogla Ilirija utemeljiti svojo abstinenco pri Teku Uedinjenja baš s kršenjem te pogod- be po ASK Primorju. Ilirija si je tudi na jasnem, da ima plačati prijavnino oziroma jo obračunati s prijavnino. k. jo dolguje Primorje za start na mednarodnem mit-ingu.

Glede »kavalirske kršitve« dogovora po ASK Primorju s tem, da so bile podeljene nagrade tudi atletom SK Ilirije, daje stališče lahkoletska sekcija SK Ilirije še posebej naslednje:

Smatrajot pogodbo z dne 4. maja 1933 za anulirano, zastopala je lahkoletska sekcija SK Ilirije upravičeno stališče, da imajo atleti SK Ilirije enako pravico do nagrad kakor atleti ostalih klubov in je bila e priori od- ločena apelirati na pristojno instanco (J. L. A. S.), ako ASK Primorje te enakopravnosti ne bi upoštevalo.

V svojem javnem vprašanju je sekcija nastopila le proti poljubnemu načinu razde- litve nagrad in proti ovidnemu favorizi- ranju članov ASK Primorja po ASK Pri- morju kot prireditelju. Jasno je, da so po- krovitelji in darovalci namenili darove za zmagovalce v tej patriotski sportni mani- festaciji, ne pa prvenstveno članom Primor- ja. Poleg tega predpisuje pravila JLAS, da morajo biti darila naprej, to je pred tek- movanjem gravirana ali vsaj točno odreje- na za posamezne discipline in mesta. To se pri Teku Uedinjenja ni zgodilo! Zato se na- čin razdelitve daril pač ne more označiti z besedami ASK Primorja kot »kavalirska ge- stas«.

Glede tehničnih možnosti gravure zado- stuje, če poudarimo, da so darila bila gravi-

rana, a je manjkala na vseh označba za pla- sement, kar je prireditelju omogočilo po- ljubno razpolaganje z darili še po ugotovitvi izida tekmovalja. Sapienti sat. SK Ilirija.

Službeno iz sekcije ZNS. Seja upravne- ga odbora bo jutri ob 18.30 v kavarni »Ev- ropace«.

Službeno iz LNP. Danes ob 20. seja k. o. v tajništvu LNP. Zaradi važnosti vsi od- borniki sigurno.

Ljubljanski sportni klub sporoča članom, da bo redni tedenski sestanek smučarske sekcije ta teden zaradi praznika že danes ob 18.30 v Emoni, namesto v petek.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Z današnjim dnem prevzame vodstvo trenin- gov trener g. Fuschner. Ob 18.30 morajo biti v klubskem tajništvu: Starec, Hasl, Ber- toncelj I in II, Buljevič III, Jug II, Zemljak, Slamič, Boncelj, Slamberger, Makovec, Pi- sek I in II, Sinkovec, Erman, Jež, Joz, Zem- ljič, Logar, Bervar, Petrič, Strnad, Baum, Legović, Svetič III, Boncelj II, Pupo, Ca- leari, Trček in Petelin.

ZSK Hermes (nogometna sekcija in upr. igrišča). Drevo ob 20. važna seja obeh od- borov pri Beliču zaradi sklepov za občni zbor. — Vsi polnoštevilni!

SK Reka. Odborova seja danes ob 20.30 v Sokolskem domu na Viču.

Razpis akademskega smučarskega prven- stva Jugoslavije za leto 1934. Kakor vsako leto priredi tudi letos JASO akademsko smučarsko prvenstvo Aleksandrove univer- ze in prvenstvo slovenskih univerz. To tek- movanje obstoji iz starih delov, in sicer: I. del tek v dalj; II. del skoki; III. del smuk; IV. del slalom. Dne 8. in 9. t. m. se vrši I. in II. del tega tekmovanja v Ljubljani. Prvi dan tek v dalj na 16 km in sicer na Rožni- ku in okolici s startom ob 9.30 pri Čadu, kjer je tudi cilj. Drugi dan skoki na skakal- nici pri mostecu z začetkom ob 14.30. Pravi- co do tekmovanja imajo vsi akademski smu- čarji, organizirani v JASO. Tekmovanje iz- ven konkurence se ne dovoli. — Prijave se sprejemajo v sportni trgovini J. Gorec na Tyrševi cesti in Kolb & Pradelj v Se- lenburgovi ulici do petka zvečer. Naknadne prijave za tek v dalj najkasneje do 8. zju- traja pri Čadu, kjer se vrši zbiranje. — To tekmovanje je ob enem izbirno za državno akademsko reprezentanco, ki bo sodelovala na mednarodnem prvenstvu v Švici.

Razpis smučarske klubske tekme, ki jo priredijo v nedeljo 7. t. m. vsi celjski zim- sko - sportni klubi, namreč SK Olimp, SK Celje, Smuč, K. Celje, SPD Celje in SK Ju- goslavija. Proga je dolga 18 km. Start ob 9. dopoldne pri trgovini Zidančev na Spodnji Hudinji pri Celju. Isti istotam. Prijave sprejemajo vsi zgoraj označeni klubi, vsak za svoje člane do sobote 6. t. m. Prijavnina k tekmi znaša 5 Din. Prijaviteli se je mogče tudi v nedeljo pred tekmo, najpozneje ob 8.30, vendar je v tem primeru prijavnina dvojna. Zbiranje tekmovalnih števil točno ob 8.30. Vsa zgoraj označenih klubov na- gradi 3 svoje najboljše tekmovalce. Za na- grado so določena praktična sportna darila in diplome. V skupni konkurenci vseh celj- skih klubov prejme prvak mesta Celja v kombinaciji še posebno darilo. Objavi re- zultatov in razdelitev daril bo na dan tek- me ob 20. v dvorani hotela »Evropce« v Celju.

SK Domžale naznanja, da bo imel v ne- deljo 7. t. m. ob 10.30 redni občni zbor v občinski posvetovalnici — Odbor.

SK Celje bo imel redni občni zbor v sredo 17. t. m. ob 20. v mali dvorani Celj- skega doma v Celju.

Repertoar

NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI

DRAMA.

Začetek ob 20.

Cetrtek, 4.: Kulturna prireditelj v Črni mla- ki. A.

Petek, 5.: Raj potepuhov. Izven.

Sobota, 6. ob 15.: Tirške kumare. Izven.

Znato nižane cene. — Ob 20.: Pra- znik cvetlični češnji. Izven. Znato niž- žane cene.

OPERA.

Cetrtek, 4.: Tišar. Cetrtek.

Petek, 5.: Zaprt.

Sobota, 6. ob 15.: Boheme. Izven. Znatižan- cene. — Ob 20.: Dežela smehljaja. Go- stuje operna pevka Mimi Balkanska. Izven.

★

Opozorjamo na gostovanje slavne bolgar- ske umetnice Mimi Balkanske. Gostovala bo v soboto 6. t. m. v Loharjevi operi »Dežela smehljaja« in zadnjič v nedeljo 7. t. m. v Abrahamovi operi »Havajska ri- ža«. V Zagrebu bo absolvirala te dni svoje Sesto gostovanje z največjim uspehom. Pu- blica in kritika je navdušena zanj. Pre- pričani smo, da bo vzbudila največje za- nimanje tudi v Ljubljani. Prodaja vstopnic v operi.

SENTJAKORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 16.

Sobota, 6.: Pogumni Tonček. Premiera.

Nedelja, 7.: Pogumni Tonček.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20

Cetrtek, 4.: Mala Floramya. A.

Petek, 5.: Zaprt.

Sobota, 6. ob 15.: Pastirček Peter in knja- žljant. Oltroška predstava po knja- žnih esuah (od 10 Din navzdol).

Poslano.

Spor, ki sem ga imel s svojo ženo Ma- rijo, ki me je dala iz koristilubja s po- močjo nekaterih drugih oseb na neuteme- ljen in protizakonit način v umobolnico, s čimer je škodovala mojemu dobremu ime- nu in ugledu, se je končal s tem, da je so- dišče izrečeno sklep o preklitu s svojim sklepom z dne 11. decembra p. l. I O S 247-23-5 dvignilo ter podkrepuje ta dvig z ugotovitvijo, da je sodno zdravniška pre- iskava izjavila, da ni nikakršnih znakov duševne bolezni, zaradi česar ni umestno, da bi bil še nadalje pod prisilnim skrb- stvom, ker se je sodna zdravniška komisija izreкла, da so mogle moje družinske raz- mere v nekoliko meri vplivati, da sem se vdal svojič plačevanju.

Vsem tistim, ki so mi bili v pomoč, da se je zadeva razčistila in da sem bil v stanju dopriniti dokaze za krivico, ki se mi je zgodila, izreklam za njihov trud naj- topeljejo zahvalo in jim ključem: Bog pla- čaj! Povzročitelji tega ogabnega dejanja pa bodo prejeli zasluženo plačilo pred so- diščem.

V Ljubljani, dne 16. decembra 1933.

Matija Guček, Bežigrad, Staničeva ul. 6.

GOSPODARSTVO

Vprašanje reorganizacije Državne hipotekarne banke

V »četrtni« »Politiki« je objavljena recen- zija knjige »Istorija Državne hipotekarne banke«, ki jo je izdal tajnik te banke dok- tor Momir Glomazič o priliki 70 letnice ustanovitve Uprave fondova, sedanje Dr- žavne hipotekarne banke. »Politika« nava- ja v tem članku zanimive podatke o po- stanku zavoda, ki je bil prvi denarni za- vod prejšnje kraljevine Srbije in je bil ustanovljen 20 let pred Narodno banko. Nato pa se peča z nalagami, ki jih seda- nja doba nalaga Državni hipotekarni ban- ki. Pri tem prihaja do zaključkov, s kate- rimi se ne moremo prav strinjati.

Pisec je mnenja, da je treba Državno hi- potekarno banko reorganizirati, ker mora ta banka v sedanji dobi oživljenja in pre- poroda dati čvrsto pomoč gospodarstvu. To je po mnenju pisca tem bolj potrebno, ker zaradi poloma mednarodnih kreditnih in finančnih odnošajev ne moremo računati več na pomoč inozemskih denarnih in kre- ditnih tržišč. Državna hipotekarna banka mora z lastnimi močmi nadomestiti ban- čnim zavodom v teku ozdravljenja zunanje in notranje tržišče. Ona mora nuditi vlega- tejem vse pogoje sigurnosti in mora po- menju pisca prevzeti največji del narod- ne štednje. Privatne banke naj bi nalagale pri Državni hipotekarni banki deli hranil- nih vlog, ki naj bi bil določen z zakonom. Na drugi strani naj bi banka odobrala iz teh sredstev nove kredite privatnim bankam. Končno naj bi se Državna hipote- karna banka reorganizirala na bazi poslo- vanja privatne kreditne institucije s pri- mereno lastno glavnico.

V gornjih predlogih se zrcalijo ideje iz tendence, ki imajo namen centralizirati štednjo v državnih denarnih zavodih, da se vlagatelji obvarujejo izgub. Te ideje so nastale pod vtisom pojavov, ki smo jih opažali zadnja leta v našem privatnem denarstvu. Opirajo pa se na nepravilno predpostavko, da je polom našega privat- nega kreditnega organizma le posledica slab- e organizacije in slabega poslovanja. Ne glede na to, da so prišli pod pritiskom kri- ze v težkoče tudi denarni zavodi v večini drugih držav, moramo imeti vedno pred očmi, da je prišlo do tako težkih pretre- sljev v našem denarstvu predvsem za- radi moratorija dolžnikov denarnih zavo- dov, zlasti kmetov, kar je izzvalo tudi ne- ugoden psihološki vpliv na vlagatelje, in tudi zaradi tega, ker denarni zavodi v ča- su navala vlagateljev niso našli v naši no- včanični banki izdatnejše in nagle pomoči.

Gospodarske vesti

== Tvornica za montažo avtomobilov v Ljubljani. Kraljevska banska uprava dravske banovine je na podlagi § 12. akcijskega regulativa odobrila ustanovitev delniške družbe z imenom »Avtomontaža«, delavnica d. d. v Ljubljani, in sicer naslednjim osu- noviteljem: inž. Stanku Blodetku, industriji v Ljubljani; Hinku Granerju jun., trzo- cu v Čakovcu; Tihomilu Jenku, posredniku v Ljubljani in Josipu Ljubiču, ravnatelju Ju- goslovenske banke d. d. v Ljubljani. Osnov- na glavnica družbe znaša 500.000 Din in je razdeljena na 500 delnic, glasečih se na imetnika po 1000 Din. Namen družbe je montiranje avtomobilov in njih prodaja. Kekor čujemo, bo podjetje iz uvoženih se- stavnih delov montiralo avtomobile nemške trvdke DKW, izdelovalo karoserije in tudi nekatera manjša sestavne dele ter pri se- stavljanju vršilo ličarska in tapetniska dela.

== Obrestna mera za vloge. Zveza ju- goslovenskih hranilnic objavlja v smislu uredbe o maksimiranju obrestne mere v »Službenem listu« dravske banovine, da so zastopniki hranilnic v dravski banovini do- ločili za hranilne vloge kot najvišjo dopu- stno obrestno mero: a) za stare vloge brez odpovedi 4%, z odpovednim rokom pa 5%; b) za nove vloge največ do 6% z veljav- nostjo od 1. januarja 1934. — Istočasno objavljata v »Službenem listu« Zveza slo- venskih zadrug in Zadruga zveza sklep, da velja za stare vloge (na knjižice in tekoči račun) kot najvišja obrestna mera 4% od- nosno 5% pri trimesečni odpovedi. — Ka- kor znano, so organizacije denarnih za- vodov že objavile najvišjo dopustno mero za posojila.

== Občni zbor rudarske družbe »Trepča«. Te dni se je vršil v Ljupčici šestični občni zbor rudarske družbe »Trepča«, ki eks- ploatira, kakor znano, v Srbiji rudnike cin- ka in svinca. Družba je bilanco za l. 1932-1933, sestavljena na dan 30. septembra, zaključila s čistim dobičkom od 295.000 angleških funtov (71 milijonov dinarjev) nasproti 166.000 funtom v prejšnjem po- slovem letu. Družba bo za l. 1932-33 iz- plačala 16 odst. dividende. Predsednik Che- ster Beaty je omenil, da predstavljata taka dividenda v današnjih časih izjemno u- goden rezultat. Poslovanje družbe v Ju- goslaviji je bilo v teku leta posvečeno izpo- litivni in razširjenju produkcije. Stroški produkcije so bili nižji; od 17 šilingov 4 pencov na 14 šilingov 4 pence pri toni. Družba je produkcijo dvignila za 137.900 na 535.900 ton rude. Vsa pridobljena ruda (svinčena in cinkova) je bila izvožena v Solun, kjer ima družba velika skladišča in naprave za nakladanje ladij. Družba pri- čakuje, da se bo dobiček prihodnjega leta še povečal, ker se bodo cene kovinam go- tovo dvignile. Družba je v bližini rudnikov zgradila 40 hiš za oženejene rudarje in tri velike provizorne stavbe za 250 neoženje- nih rudarjev. Instalirala je moderen vo- dovod.

Borze

3. januarja

Na ljubljanski borzi so danes notacija do- larja in funta ni spremenila. Avstrijski šil- lingi so se trgovali nespremenjeno po 9.12 (v Zagrebu po 9.05).

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je Voja škoda trgovala za kaso po 297, za marc pa po 288. Promet je bil še v 7% investicijskem posojilu po 52, v 6% begu- škah obveznicah po 37.50 in 38 ter v delni- cah PAB po 233, 235 in 237.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2902.08 — 2313.43, Berlin 1365.14—1375.94, Bruselj 796.07 do 800.01, Curih 1108.35—1113.85, London

kakor v drugih državah. Da ni bila pred nastopom denarne krize likvidnost naših privatnih denarnih zavodov tako slaba, kakor se splošno sodi, nam priča dejstvo, da so denarni zavodi v Jugoslaviji izplačali v dveh letih (od srede 1931 do srede 1933) za 4400 milijonov Din hranilnih vlog ali preko 30 odst. vseh vlog. Izplačali pa so te hranilne vloge izključno privatni denar- ni zavodi.

Centralizacija štednje v velikem držav- nem denarnem zavodu ne more in ne sme biti cilj reforme našega denarništva. V po- slovni politiki tega zavoda bi se lahko po- javile v tem primeru najrazličnejše tenden- ce, zlasti v pogledu dajanja kreditov, raz- delitve razpoložljivih sredstev na posamez- ne pokrajine pri nalaaganju teh sredstev itd. Na poslovno politiko tega zavoda pa privatno denarništvo ne bi moglo imeti primerne vpliva.

Odlučno je treba odsvetovati tudi to, da bi se Državna hipotekarna banka reorga- nizirala na bazi poslovanja privatne krite- ne institucije. Državna hipotekarna banka mora ostati izrazit hipotekarni zavod, ki se ne sme pečati s posli, ki spadajo v de- lokrog trgovskih bank, ker se združitve hi- potekarnega in trgovsko-bančnega poslova- nja v enem zavodu še ni nikjer obnesla.

Kar pa se tiče centralizacije bančnega poslovanja v velikih zavodih, naj opozori- mo le na slabe izkušnje v drugih državah, zlasti v Nemčiji, kjer gre tendenca seda- njega režima (ki zasleduje v politiki izra- zito centralistične cilje) baš glede denar- ništva za tem, da se namesto dosedanjih centralnih bančnih kolosov, ustanove manj- še regionalne banke, ki lažje vršijo svojo nalogo, lahko bolj individualno ocenijo kreditno sposobnost dolžnikov in lažje pre- sejojo kreditne potrebe gospodarstva.

Zmotno je tudi naziranje, da more Dr- žavna hipotekarna banka nadomestiti ban- čnim zavodom pomoč inozemskih denarnih tržišč, saj more vendar dati le to, kar zbe- re sredstev na domačem trgu odnosno jih odvzame ostalim denarnim zavodom.

Kolikor je res potrebna centralizacija sredstev denarnih zavodov zaradi večje likvidnosti, sigurnosti in medsebojne iz- ravnave, je vsekakor potrebno, da je taka organizacija ločena od Državne hipotekar- ne banke in da je njen ustroj regionalen, kar je pri nas zaradi tako različne struk- ture denarništva v posameznih delih drže- ve bolj potrebno, kakor kjerkoli.

185.86—187.46, Newyork 3586.05—3614.31, Pariz 224.49—225.61, Praga 170.12 do 170.98, Trst 300.57—302.97 (premlja 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kil- ringu 9.

Curih. Pariz 2026, London 16.80

Kako dolgo boš živel?

To je vprašanje, ki nedvomno zanima vsakega človeka. Tako znanost kakor okultne stroke si prizadevajo, da bi dale na to vprašanje zadovoljiv odgovor, toda...

... izkušnja in statistika nas učita, da je dolgotrajno življenje v mnogih primerih dedno, a izjeme so še vedno tako številne, da se posameznik na to ugotovitev ne more zanesti.

Po drugi strani vemo, da znaša pri živalih življenjska doba približno 7kratni iznos dobe, ki jo žival potrebuje, da zraste. Človek zraste do 21 leta, potemtakem bi moral živeti 147 let — toda če ne upoštevamo legendarne in nedokazane primere preteklih in sedanjih Metuzaletov, ki trdijo, da so učali približno to število let, vemo prav dobro, da je že 100 rojstno leto zelo redek primer v življenju ljudi.

Kaj pravi še statistika? Pred vsem je ugotovila, da je življenjsko trajanje za razna plemena zelo različno. Toda tu umrljivosti ne določa kakšna večja ali manjša notranja odpornost plemena, temveč v glavnem vnanje okoliščine. Teh vnanjih okoliščin je pa toliko, da jih človek nikoli ne more vzei vse v poštev, če si hoče na njih podlagi izračunati datum svoje smrti. To se doslej tudi nikomur še ni posrečilo.

Nadalje pravi statistika, da so ženske v splošnem trdoživješe od moških, zlasti če so že prešle 40. eto. Zato imamo tudi več vdov nego vdovcev. Vzroka pa ne poznamo. Kako nezanesljivi so kakšni statistični podatki, pa nam kaže n. pr. ugotovitev, da kažejo na Svedskem, kjer so svetlooki številnejši, temnooki večjo umrljivost. A to ne pove nič o življenjski temnooki. kajti v Italiji in na Francoskem, kjer ti prevladujejo, kažejo spet svetlooki večjo umrljivost.

Kaj pravijo zdravniki in biologi? Biologi in zdravniki stičejo že dolgo za

tem, da bi našli neke zveze med notranjimi in vnanjimi vzroki, ki podaljšujejo ali krajšajo življenje. Začetek vseh teh vzrokov je dan nedvomno v ključni plazmi, oz. v lastnostih, ki so že položene vanjo in imajo veliko vlogo na vitalnost kakšnega človeka. Raziskovalci zakonov podedovanja so s tega stališča zelo skrbno proučevali rodovnike dolgoživih in kratkoživih rodbin, ne da bi našli zakon, po katerem bi se dala vsakemu potomcu določiti po naravi namenjena dolžina življenja.

Prof. Poll se je zelo trudil, da bi odgnil to skrivnost na podlagi določenih znakov, ki so v tesni zvezi s ključno plazmo, n. pr. črte na koncih prstov in na dlani. Te črte, ki ostanejo vse življenje iste, se lahko ločijo v več tipov in opazovali so, da določenih tipov pri zelo starih ljudeh ne dobiš tako pogosto, kakor pri mlajših, toda stvar je danes skoraj še neraziskana in zato malo zanesljiva.

Hirologi trdijo... da je mogoče življenjsko trajanje nekakega človeka določiti po tako zvani »življenjski črti«: šibka črta kaže malo življenjske sile, močna pa veliko itd. Izmislijo so si vse mogoče metode, po katerih bi se dalo trajanje življenja doznati na tako preprost način in marsikaj je izkušnja potrdila, marsikaj na se je izkazalo za napačno, tako da se hiologi sami ne snuščajo radi v določna prerokovanja — če niso šarlatani.

In grafologija? Marsikdo ne ve, da se tudi grafologija trudi določiti življenjsko trajanje kakšnega človeka na podlagi njegove pisave. Zavarovalni strokovnik Bruno Kurth je n. pr. že pred časom izračunal po posebni metodi

življenjsko trajanje 10.000 zavarovancev in trdi, da je v 75 odstotkih vseh primerov zadol resnico, v ostalih 25 odst. pa se je zmotil kvečjemu za 6 let.

Ta metoda se da povedati v kratkem takole. Čim širše kdo piše, tem prej mora računati s svojo smrtjo; ljudje, ki močno pritiskajo pri pisanju, imajo daljše življenje. Opazovanja so pokazala, da je imel Kurth v splošnem prav, da je pa treba pri stvari upoštevati razen širine in pritiska tudi pravilnost ali nepravilnost pisave, njeno višino in razne izjeme, ki jih tu ne moremo podrobneje navajati. Čim več stvari pa je treba upoštevati, tem kompleksnejši postaja sistem in tem nezanesljivejši rezultat.

Tako lahko rečemo, da so napovedi o dolgotrajnosti posameznega življenja po tej ali oni metodi še precej primitivne, dasi je znanost vsekakor odkrila že marsikakšno stvarno uporabno dejstvo.

Skrivnostni stolpi ob nemški meji

Nemci se pripravljajo: stolpi za odstreljevanje raket

Pred nekaj tedni je prejel francoski generalni štab obvestilo svojega agenta, ki živi v Pirmasensu tik nemško francoske meje, da so Nemci zgradili kakšnih 30 km od meje med obema državama svojevrstno betonsko stavbo, ki ima značaj utrdbe ter je po svoji obliki in ureditvi popolnoma

nov pojav v vojni tehniki.

Člani generalnega štaba so v začetku sporočilo sprejeli s skepsjo. Ker pa se je zadnje čase ponovno primerilo nemško vojninstvo na francoskem ozemlju, je tudi francoski generalni štab poostil pozornost dogodkom ob nemški meji. In res, kmalu je prišlo poročilo od drugega agenta, da se vest prvega obvestitelja potrjuje v polnem obsegu. V okolici Lörracha na nemških tleh tik francoske meje so namreč Nemci postavili še eno betonsko stavbo, kakršno je opazil francoski agent pri Pirmasensu.

Zdaj so zgrabili francoski agenti čvrsto za delo in kmalu so ležala na mizi francoskega generalnega štaba poročila, ki so bila vse prej nego razveseljiva... Poročila namreč pravijo, da sodelujejo pri gradnji teh

skrivnostnih stolpov

inženjerji in tehniki ter strokovnjaki za rakete. S tem je dobil francoski generalni štab v roke zanimiv miselja. Začeli so namreč poizvedovati, kakšne novosti lahko Nemčija kaže v zadnjem času v stroki izdelovanja raket. Takoj nato se je pojasnilo, da se bodo rabili nemški stolpi ob francoski meji za odstreljevanje raket v primeru vojne. Nekemu agentu se je celo posrečilo preskrbeti si načrte, ki nedvomno pričajo, da računajo Nemci pri gradnji svojih obmejnih stolpov samo z napravami za odstreljevanje raket.

Ženska v zraku

Gdč. Frances Marsalis,

ki je skupno s Heleno Richey postavila nov rekord v trajnem poletu za dame

ČE BEREŠ TO, IZVEŠ:

da so prepeljali truplo pokojnega Anatola Lunačarskega v Moskvo, kjer so naložili rakev na rame Litvinov, Krestinski in drugi veljaki ter jo prenesli v palačo strokovnih organizacij, kjer so jo položili na mrtvaški oder;

da je prejela poljsko državno literarno nagrado prosvetnega ministrstva letos pisateljica Marija Dobrowska, avtorica knjige »Dnevi in noči«;

da pripravljajo v Moskvi množestveni šahovski turnir, katerega se bo udeležilo predvidoma 100.000 šahistov. Med njimi bodo tudi otroci;

da je na Dunaju umrl najstarejši omdotni zdravnik za otroške bolezni dr. Demetriji Galatti;

da je prišel na dražbo pariški dnevnik »Aml de Peuple«, dosedanja last tvorničarja dišav Cotyja. Izključna cena znaša 3 in pol milijona frankov;

da so v Romuniji odkrili zaroto proti ge. Lupeacu;

da je španska vlada popolnoma ukinila cenzuro listov;

da je v meauški bolnišnici umrl še neki železničar, ki je bil ranjen pri železniški nesreči pri Lagnyju-Pomponne;

da so v Ameriki banke uvedle zavarovanje depozitov do višine 2500 dolarjev; da bodo kronali mandžurskega kralja Puyja 1. marca.

PRAYKAR IZISLA STEVILKA ILUSTRIRANE TEDENSKE REVILJE

„ŽIVLJENJE IN SVET“

PRIROBUJE NASLEDNJE ZANIMIVOSTI

Slika na ovitku: ELO JUSTIN: »V NOVO LETO«

Naslovna slika: K. KOJCANCIC: NA BARJU (Foto)

KAKO SI JE RASTLINA OSVOJILA KOPNINE — Miroslav Adlešič: FOTO-STANICA — UMETNO OKO — Jacques Aubert: GREENWICH — TEHNIČNI OBZORNİK (Nova prometna svetilka — S 120 km po gotthardskem predoru) — IZ ROUSSEAUJEVE MLADOSTI (d) — GVAJANSKA MUHA — POGUM! — ERITREJSKO KULTURNO OBMOČJE (A. D.) — SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA — Dr. Fr. Zbaničnik: PROBLEM (1) — ŠVICARSKE GORE ZA 3 m PREVISOKO — JEHAN RICTUS (A. D.) — Margita Matches: DIVJI PARADIŽ (1) — MEHANIČNI DETEKTIV — ZENSKA IN SVET (Zenska na Finskem) — KMETOV ORODJE — LEPO OBNASANJE — POLICIJA PROTI ZALAZNIKOM — VREDNOST CEPLJENJA PROTI KOZAM — ČLOVEK IN DOM (šivalna muzica) — SAH — ZA MISLECE GLAVE — RISARSKA UGANKA — Na platnicah: HUMOR (Adamson in Behacelj)

Poleg slik med članki: B. Zimmermann: »Marija Snežnica« (lesores) — J. Lipp: »Zimska noč« (lesorez) — G. Fr. Kersting: »Ob klavirju« — Modern potapljaški zvon — Cerkev kot muzej

»ŽIVLJENJE IN SVET« se naroča pri upravi: Ljubljana, Knafjeva ulica 5, ter stane na leto (dve knjigi) 80 Din, za pol leta (ena knjiga) 40 Din, za četrt leta 20 Din, Posamezni zvezki se dobivajo po 2 Din.

TELEFON št.: 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Rusko-ameriški odnosi

Trojanovski,

novi sovjetski poslanik v Washingtonu, se je v spremstvu svoje žene in sina ustavil na poti v Ameriko v Parizu

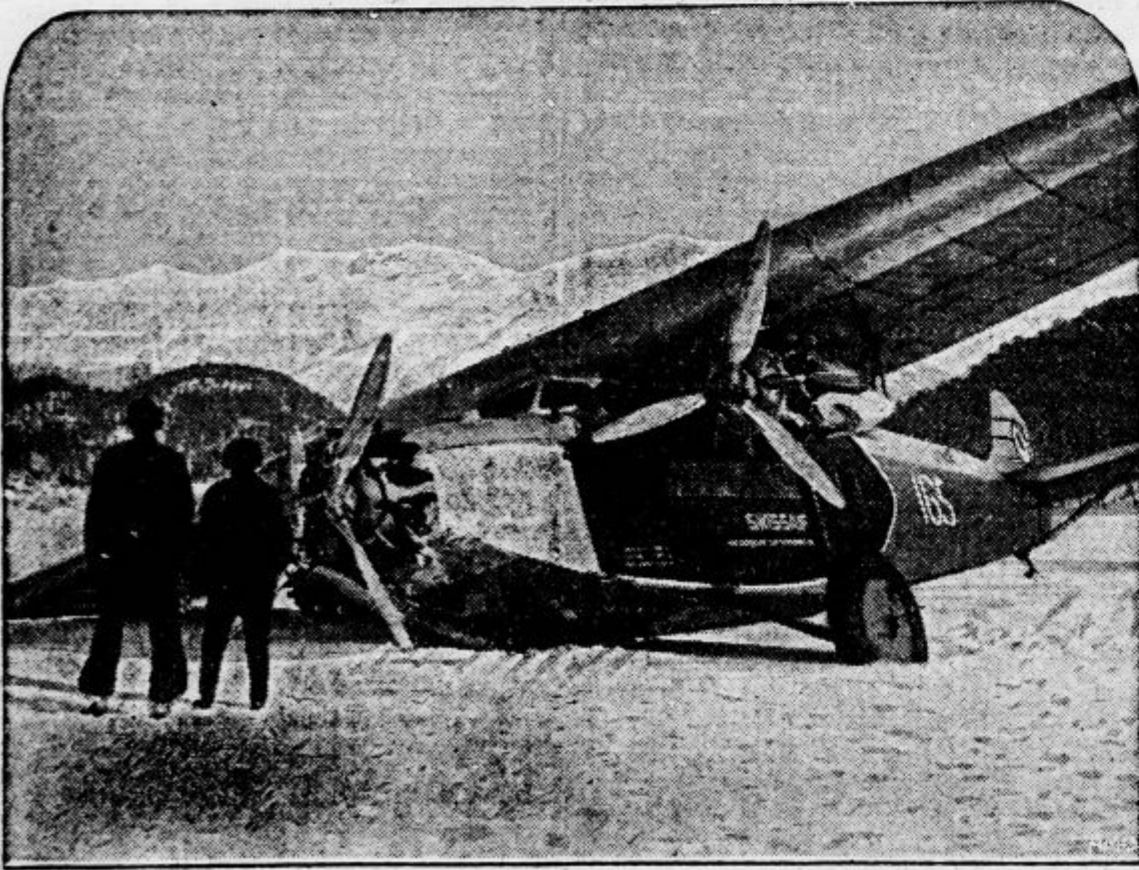
Divji paradiz

Margita Matches,

avtorica potopisa »Divji paradiz«, ki je začel izhajati v ilustrirani tedenski reviji »ŽIVLJENJE IN SVET«

Drzen poskus, ki je na pol uspel

Walter Mittelholzer, slavn švicarski letalec, je te dni krmari trimotorno Fokkerjevo letalo z več tujimi turisti iz Dubendorfa v St. Moritz. Za poskušnjo je pristal na ledu tamošnjega jezera in poskus je uspel, le da se je eno kolo vdrl v tanjši plasti leda in se je eno krilo malo poškodovalo. Potnikom se ni nič zgodilo

Japonski prestolonaslednik se je rodil!

Japonskemu prestolonasledniku, ki se je rodil v neizmerno radost cesarja Hirohita in japonske države, so trije modri po dolgem iskanju po knjigah japonske književnosti le našli primerno ime. Imenovali so ga Akihito Cugonomija, kar pomeni v našem jeziku »razsvetljeni in dobrotljivi prestolonaslednik«.

Po starem običaju so cesarjeviča najprej okopali v kadi iz cipresnega lesa. Med kopeljo sta čitala dva učenjaka, ki sta bila skrita za dežnikom, besede o vzgoji prestolonaslednika iz stare japonske kronike. General Arime in grof Taikiju pa sta brenkala na tetivo, da je dajala od sebe brenteč glas, ki je preganjal zle duhove. Cesar Hirohito pa je med tem nihal na papir prestolonaslednikovo ime ter ga zaprl v lakasto skrinjico, katero so položili v otrokovo sobo. Ceremonija se je zaključila s klicanjem imen cesarjevih prednikov.

Topovi pred cesarsko palačo in ladje v pristanišču so med obredom streljali, na ulicah in v parkih zbrane množice ljudstva pa so navdušeno klicale »bancaje«.

Katastrofalna megla

Minul petek so imeli v Londonu katastrofalno meglo. Nebo se je nenadoma stemnilo. Slučna stvar se je ponovila na novega leta dan, le s to razliko, da je bil pojav to pot še katastrofalnejši. Megla je namreč bila tako gosta, da ni nihče videl delj nego dva metra pred seboj. Cestni promet je zaradi tega skoro popolnoma obtičal. Primeril se je niz smrtnih nesreč, v četrti Temze je padlo več ljudi v reko in utonilo.

Razbojniki so ukoristili meglo ter napačili nek avto, ki je prevažal 2000 funtov gotovine. Napad se jim je posrečil, ker so izvestili na svoj zasledovalni avto tablo z napisom »Policija«. Najprej so razbojniki nastopili kot detektivji in so hoteli aretirati soferja. Ko se jim je ta trik ponesečil, pa so napadli avtomobilske spremljevalce z gumovkami.

Mož s štirimi ženami

V Cagliariu na Sardiniji so prijeli nekakega Francesca Mereuja v trenutku, ko se je bil poročil z mladim dekletom. Oblasti so namreč zvedele, da ima možakar v raznih deželah že tri mlade žene, s katerimi je živel po nekoliko mesecev in jim izginil potem brez sledu. Na razpravi bodo navzoče kot prič vse štiri žene, na kar bo mož prejel zaslužno plačilo.

Seveda pa zahteva tudi odstreljevanje raket neko vremensko gotovost. Močan veter n. pr. vpliva na rakete in da doseže raketa svoj cilj mora biti vreme v prvi vrsti brez vetra. V takšnem vremenu pa lahko podvzamemo odstreljevalci raket najopasnije podvige.

Kakor pravijo poročila francoskih agentov, vlada vzdolž nemške meje proti Franciji zadnje čase

nenavadna živahnost.

Vsaka strateško važna točka ima danes svoj skrivnostni betonski stolp. Brez njega ni nobeno važno železniško križišče, nobena cesta, celo še ne nobena utrdba. Rakete topove vzdavajo povsod in jih previdno maskirajo.

Francoski generalni štab je proti temu skrivnostnemu nemškemu morilnemu sredstvu brez moči, verjetno pa je, da bo dobila tudi francoska raketska industrija nalogo, naj išče protibramnega sredstva proti nemškim raketa. Tu ni nobenega dvoma, da bodo Francozi, ti mojstri v vojni tehniki, polagoma našli pripomoček, ki bo nemške ofenzivne rakete paraliziral.

Še dve prerokbi

Ob koncu leta bomo vedeli, koliko sta resnični...

Ob novem letu sta se oglasila s svojimi prerokbami še dva, ki sta svetovni javnosti manj znana kakor madame Freya, o kateri smo pisali včeraj. Prvi je Francoz Privat, astrolog, drugi pa kristaloman Edgar Brown, po rodu Anglež. Napovedi Francoza so črnogled, prerokovanje Browna pa optimistično.

Privat se bavi pred vsem z usodo Francije v l. 1934 in pravi: Agrarna kriza se bo poostila in bo zavzela takšno obliko, da bo prišlo ponekod do upora kmetov. Notranja trgovina se bo izboljšala, borza pa bo imela več črnih dni kakor v l. 1933. Iz nasprotstva med Mesecem in Neptunom sklepa Privat, da se bosta v Franciji zelo tehtali ekstremna levica in desnica. Obe bosta pridobili na vplivu.

Neptun bo stal letos v znamenju Device, in to daje Privatu povod za izjavo,

Obleke za gospode

po meri ali pa blago za obleke modernih vzorcev, najboljših kvalitet, po najnižjih cenah pri

Drago Schwab, Aleksandrova c.

Komedija zmešnjav

Zakonski mož in njegov zločinski dvojnik

Mladí newyorški trgovec Charles Brighton je izstopil na poročnem potovanju s svojo ženo v enem najboljših hotelov v Long Beachu. Preživela sta tu nekoliko lepih dni. Nekega večera sta baš kovala načrte o nadaljnjih potovanjih, ko je vratar Brightona obvestil, da želita dva gospoda z njim govoriti. Brighton je bil malo presenečen, ker je bila ura precej pozna; za vsak primer je poslal ženo spat, na kar je stopil dol, da se z gospodoma pogovori.

Komaj je dospel do njiju, že sta se izkazala za detektiva, ki imata nalog, da ga aretirata. Pozvala sta ga, naj jima sledi brez odpora. Zaman je Brighton ugovarjal, da mora biti kakšna zamota in da nima ničesar na vesti ko sta pogozila, da ga vklemeta, je moral hočeš nočeš z njima na policijo, pri čemer mu niso niti dovolili, da bi obvestil ženo.

Zjutraj je žena zvedela, da so jo ponoči odvedli detektivji, češ da je zločinec, in so jo pozvali, naj ostavi hotel čim prej. Zaman je zatrjevala, da je šele osem dni poročena z njim in da ne ve ničesar o njegovem dvojnem življenju. Verjeli so ji prav tako malo kakor prej njenemu možu.

Med tem so nesrečnega Brightona pestili na policiji po vseh pravih zasliševanjih. »Tri umore imate na vesti,« je grmel policijski komisar nanj, »tajejan vam ne bo nič pomagalo. Najbolje, da vse priznate, Dick Lord.« Tako je Brighton zvedel, da ga smatrajo za nekega proslulega morilca, o katerem je bilo zadnji čas v Ameriki mnogo pisanja. Njegovo dokazovanje, da se motijo, ni zaleglo nič. Zasliševali so tudi njegovo ženo, ki je vedela povedati samo to, da ni vedela ničesar o zločinih, ki jih mu očitajo. Zaprl je niso, bila je pa pod strogim policijskim nadzorom.

Šele čez nekoliko tednov se je izkazalo, da se je longbeacheška policija temeljito zmotila. Pravega Dicka Lorda so ujeli v Chicagu. Njegova očitna podobnost z Brightonom je temu nakopala toliko neprijetnosti na glavo. Seveda so mladega trgovca spustili z mnogimi prošnjami, naj jim oprosti.

A NEKDOTA

Schopenhauer je sanoval v nekem hotelu v Frankfurtu. Pri mizi je sedel vedno tih in s sitnim obrazom. Okoli njega mnogo častnikov. Schopenhauer je vsekedar položil poleg krožnika talar in ga po kosilu vtaknil spet v žep. To se je ponavljalo že nekaj časa. Končno je neka dama vendarle opazila to početje in ga vprašala, zakaj to dela. »Desetkratno vsoto darujem mestnim revežem, ko bodo gospodje spreговорili še o čem drugem nego samo o konjih in ženskah.«

VSAK DAN ENA

»No, in zdaj je treba odgovoriti Justu temu nepridipravu! Pišite, gospodična. Visoko spoštovani gospod Just...« (Rirec)

Iz življenja na deželi

Iz Kamnika

Ka— Ljubljanski komorni kvartet v Kamniku. Kamničane čaka izreden koncertni užitek, in sicer komorna glasba Ljubljanskega komornega kvarteta, ki ga sestavljajo: g. Pfeifer Leon, Stanič Franjo, šušteršič Vinko in Bajde Oton. Koncert bo v petek 5. t. m. ob 20. v dvorani kina Kamnika. Kamničani bodo dvorano gotovo napolnili do zadnjega kotička, kar Ljubljanski komorni kvartet tudi zasluži.

Iz Hrastnika

h— Sresko sodišče v Laškem razglasa, da se bodo v prvih treh mesecih letos vršili v Hrastniku v občinski pisarni naslednji uradni dnevi: 20. t. m., 17. februarja in 17. marca, vsakokrat od pol 9. do 12. in do pol 14. do 16.

h— Hilen. Danes se poročita v Ljubljani g. Milan Mahkota, učitelj v Hrastniku, in gđ. Pavla Hallerjeva, učiteljica na Dolu pri Hrastniku. Vrelo sokolskemu paru želimo obilo sreče!

Iz Trbovelj

t— Predavanje o koroških Slovencih. Klub koroških Slovencev priredi v nedeljo 7. t. m. ob pol 16. v Sokolskem domu predavanje o življenju in prilikah koroških Slovencev. Nacionalno občinstvo vambo, da se udeležijo predavanja v čim večjem številu.

t— Premiščen je strokovni učitelj na tukajšnji meščanski šoli g. Edgar Vondina na meščansko šolo v Bileče v zetski banovini.

t— Veliko zborovanje. Društva slovenskih obrtnikov bo 6. t. m. ob 15. v prostori Volkereje gostilne.

ZAHVALA

G. dr. Tonetu Cizliju se na tem mestu najiskrenejše zahvaljujem za uspešno zdravljenje moje žene.

JERNEJ DOLINSEK, Trbovlje.

t— Sodnijski uradni dnevi v Trbovljah bodo 13. in 27. januarja, 10. in 24. februarja in 10. in 24. marca v občinski hiši (Parasuh), v Hrastniku pa v občinski pisarni, in sicer 20. januarja, 17. februarja in 17. marca.

t— Rdeči križ je spet daroval za mlečno prehrano bedne šolske dece 5000 Din in je s tem mlečna akcija RK do konca marca 1934 zagotovljena.

t— Nove srečke drž. loterije so prispale in se dobijo v podružnici »Jutra«. Čas za obnovev srečk je do 7. januarja.

Iz Ptuj

j— Slavnostna zapriseba. Te dni se je vršila v gasilskem domu zapriseba vseh članov ptujske gasilske čete. Dvorana je bila okrašena in je seji predsedoval novi predsednik, šolski nadzornik g. Cepuder Leo, ki je pred prehodom na dnevni red pozdravil sreskega načelnika g. dr. Bratino in župana g. Jeršeta. Predsednik je imel nato nagovor, v katerem je orisal pomen in važnost gasilstva glede na novi gasilski zakon. Nato je mestni župan zaprisegel predsednika, predsednik pa ostalo članstvo. Lep govor je imel tudi župan g. Jerše, ki je omenil delovanje gasilnega društva pod prejšnjo upravo. Pohvalil je dobro izvežbano moštvo ter ga prosil, naj tudi v bodoče vsak posveti vse sile razvoju gasilstva, ki je bilo dosedaj vedno ponos mesta. Pristopijo naj k društvu prav vsi brez razlike narodnosti, ker sedanja uprava ne bo delala nikake razlike. G. sreski načelnik je vzpodbujal prisotne člane k vztrajnemu delu. Zapriseženih je bilo 70 članov. Dosedanji poveljnik g. inž. Celotti je izstopil, njegov namestnik je začasnog g. Breznik.

j— Škod JNS v Ivanjkovcih. V nedeljo ob 14. priredi občinska organizacija v Ivanjkovcih javen šhod v polavraciji. Na shodu bo poročal poslanec g. Petovar. Insko sodišče je v minilem letu od svoje okrilje 512 tisočnih ob. 472 obsojencev sreskega načel. 84 preiskovancev, skupaj 1163

ca skala, o kateri smo poročali, utrgala pred dnevi iz pečin Her-ega gradu, je tako velika, da bo z nje najmanj 40 ploškovnih materiala. Pri pregledovanju so opazili razpoko v pečini, ki so jo takoj in s tem preprečili morebitno

NICA. Občinska organizacija rovnici bo imela v nedeljo 7. t. v prostorih Jožka Hladnika svoj zbor. Vabljeni vsi člani stran-

POLJU. Silvestrovanje Sokola je oziru najbolje uspelo. Na dober moglo računati že od vsega zastavracijskih prostorih v Vevčah bralo toliko zabave željnega obkor ga tam še ni bilo. Pohvalno neniiti disciplino občinstva, kajti žiljivi prostori so bili že ob 8. olnoma zasedeni. Sokol se je potrudil in je točno ob napovedani uri prišel z zabavnimi točkami, ki so publiko kaj dobro zabavale. Odmorov, razen enega neizogibnega, ki pa ga je »Marternik« kraljšal z zabavnimi medklici, sploh ni bilo, tako da so bili udeleženci prireditve izvrstno razpoloženi brez alkoholne »pomoči« ves čas. Polnočna sokolska revija, ki jo je priredil skladatelj M. Rožanc, in ji dal povsem zaslužen naslov »Sokolski silvester«, je publiko navdušila. Prijetna, pri tem pa vendarle slovesna glasba, ob kateri so člani in članice pod vodstvom načelnika Groznika lepo izvedli plesni nastop, je bila res nekaj globoko lekega. Poseben koncertni užitek pa je bil upravičeno rečeno kot del revije solo-spev g. Rudija Arka, ki nas je s svojim prijetnim glasom, msko in nastopom prav presenetil. Važen del revije je bil tudi sokolski pozdrav, ki ga je ob skladnem spremljevanju godbe izrekel starosta, učitelj Trošt. Revijo je zaključila državna himna, ki jo je pelo z navdušenjem vse občinstvo. Vsa revija je lepo zaokrožena celota, efektivna in lahko izvedljiva. Bil sem že na mnogih sokolskih silvestrovanjih, a za Sokolstvo tako primerne in lepe muzikalne revije še nisem slišal in videl. Ker ji je dal skladatelj naslov »Sokolski silvester«, bi priporočal merodajnim krogom, da se za revijo zanimajo ter jo uvedejo pri vseh sokolskih silvestrovanjih. Skladatelju pa priporočam, da črta iz revije del marseljeze, ki nima s slovanskim sokolstvom nič skupnega, ter jo nadomesti s češkoslovaško him-

no. Revijo je malce kvarilo slabo igranje violinistov in bi se brez vsake škode lahko zadovoljili z eno prvo violino, ki jo je tokrat igral dober violinist. Sokolu moram k tako lepo uspeli prireditvi čestitati v iskreni želji, da bi skušal ohraniti sloves svojih silvestrovanj, ki širijo krog prijateljev, tudi v bodoče. — Novak.

STRAZIŠČE PRI KRANJU. Tovarnar Heller Artur je podaril za božič občinskimi revežem in brezposelnim 5000 kg moke, ki jo je občina razdelila med 345 družin, da so bile tako preskrbljene s kruhom za praznike, za kar se mu občina najtopleje zahvaljuje v imenu obdarjencev.

SVIBNO PRI RADEČAH. Kraljev rojstni dan so podmladkarji RK proslavili odlično. V šolski sobi se je zbralo za tukajšnje razmere res lepo število ljudi. Ko se je dvignila zavesa, nam je šolski upravitelj g. A. Nanut v vznešenih besedah predložil pomen tega dne in orisal vrline in junaštvo našega viteškega kralja. Po govoru so nam podmladkarji pod spretno roko učiteljice gđ. D. Habjanove divno podali tridejanko »Pehtoc«. Čisti dobilek je znatno pripomogel do res lepo uspele božičnice na dan 22. decembra, ko se je igra tudi ponovila. Obdarovanih je bilo vseh 170 šolarjev, a najrevnnejši še z obilo vseh 170 šolarjev. Vodstvu, kakor tudi malim igralcem na uspehu iskreno čestitamo z željo, da nam pripravijo še dosti takih lepih uric.

Sokol

Sokolske župne in društvene naraščaj-ske smučarske tekme v Celju so zaradi izpremembe vremena preložene na 21. t. m. Zato 6. in 7. t. m. ne bo tekem. Članske župne smučarske tekme bodo 14. t. m. v Velenju.

Sokol Brezovica. Pod okriljem ZKD se bo vršilo 5. t. m. ob 20. predavanje o Lužičkih Srbih. Predaval bo g. Vekoslav Bučar.

Sokol Mengeš. Dne 6. t. m. ob 15. se bo vršilo pod okriljem ZKD predavanje o naših Primorskih. Predaval bo g. dr. Branko Alujevič.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlažnost v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

3. januarja
Ljubljana 7, 762.3, 1.4, 89, SE1, 10, 0.3 dež;
Ljubljana 13, 761.6, 2.5, 87, SW, 10, —;
Maribor 7, 762.0, 1.0, 90, mirno, 10, 0.6, dež
Zagreb 7, 762.2, 1.0, 90, N1, 10, 3.0, dež.
Beograd 7, 760.3, 0.0, 90, mirno, 10, 13.0
Snež; Sarajevo 7, 760.8, 0.0, 90, SW1, 10,
0.3, snež; Skopje 7, 757.8, —0.2, 90, W3,
17.0, snež; Split 7, 755.0, 7.0, 58, NE5, 1,
—; Kumbor 7, 753.6, 10.0, 60, ESE2, 10,
—, dež.
Temperatura: Ljubljana —, 1.2; 3.0, —;
Maribor 2.1, 1.0; Zagreb 5.0, 1.3; Beograd
4.0, —0.3; Sarajevo 4.0, —0.4; Skopje 8.0,
—1.0; Split 12.0, 7.0; Kumbor —, 9.0.

ZAHVALA

Za premnoške dokaze iskrenega sočutja, ki smo ga prejeli ob priliki bridke izgube našega nepozabnega soproga, očeta, strica in starega očeta, gospoda

Jurija Gaube

izrekamo tem potom našo najlepšo zahvalo.

Posebej se zahvaljujemo župniku g. Magoliču in učitelju g. Ferku za ganljiv nagrobni govor, g. dr. Matejčiču za zdravljenje za časa njegove bolezni, gasilnemu društvu Kungota in domačim pevcom za žalostinke, vsem darovalcem vencev in vsem, ki so dragega pokojnika spremlili na zadnji poti.

1130

Žalujoči ostali.

Radio

Četrtek, 4. januarja.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Gospodinjska ura. — 18.30: Srbohrvaščina. — 19: Pogovor a poslušalci. — 19.30: Plošče po željah poslušalcev. — 20: Klavirski koncert prof. Muhovila Logarja. — 20.30: Mladinske pesmi H. Sattmarja. — 21: Valčkova ura radio-orkestra. — 22: Čas, poročila, radio-jazz.

Petek, 5. januarja.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Zabavno predavanje. — 18.30: Ob Erjavčevi 100letnici (dr. Slodnjak). — 19: Sokoistvo. — 19.30: Izleti za nedeljo. — 20: Pranos iz Zagreba. — 22: Čas, poročila, plošče.

BEograd 16: Pesmi. — 17: Beethovenova glasba. — 19.30: Plošče. — 20: Prenos iz Zagreba. — 22: Lahka godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Koncert ruskega zbora in orkestra balalajk. — 20: Schumannov koncert za čelo. — 20.30: Pesmi. — 21: Slušna igra. — 21.30: Jugoslovenske narodne pesmi. — 22.15: Plesna glasba. — PRAGA 19.40: Godba na pihala. — 20.35: Plošče. — 20.55: Pevski koncert. — 21.20: Prenos iz Brna. — BRNO 19.40: Program iz Prage. — 21.20: Slušna igra. — VARŠAVA 20.15: Simfoničen koncert. — 22.40: Godba za ples. — DUNAJ 12: Orkester. — 15.35: Mladinski koncert. — 17.15: Koncert na ura. — 19.05: Nastrojenja v glasbi. — 20.35: Triptihon o sv. Treh kraljih. — 22.30: Lahka glasba. — BERLIN 20.05: Orkestralni koncert. — 21.40: Osem novoodkritih polonez. — 22.30: Nočni koncert. — MÜNCHEN 20.10: Lahka glasba. — 21.20: Mašan program. — 23: Orkester. — 1.15: Nočni koncert. — BUDIMPESTA 18.30: Klavirski koncert. — 19.30: Prenos opere iz gledališča. — Ciganska godba. — RIM 16: Klavirski koncert in pesmi. — 20.10: Pevski koncert. — 20.30: Violinski skladbe. — 22: Plošče. — 22.30: Simfoničen intermezzo.

VSak GOSTILNIČAR
IN RESTAVRATER
postreže s pristnim

BERMET - VINOM

Dobl ga že v sodčih od 50 l naprej pri MARINKOV, SREMSKI KARLOVCI
Najizvrstnejše zdravilno vino z Fruške gore

Vaše zdravje, življenjska sreča, velike denarne žrtve

zavise od kvalitete. — Zahtevajte samo

»OLLA«!
Vaše zaupanje zasluži samo blago, čigar kvaliteta je preizkušena in ki je že decenije poznano po vsem svetu.

OBVESTILO.

Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani OTVORI dne 5. januarja 1934 v zgradbi Podpornega društva žel. uslužbencev in upoko-jencev v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 25 (prej hotel Tratnik) za člane zadrug, včlanjenih v Zvezi nabavljajlnih zadrug državnih uslužbencev,

zadružno prenočišče.

Na razpolago so udobne sobe z eno, dvema in tremi posteljami. Cene: soba s toplo in hladno tekočo vodo, centralno kurjavo, kopalnico in takso od Din 16.— do 22.— za osebo.

Prenočevati morejo železnikarji, učitelji in drugi državni in samoupravni uslužbenci in upoko-jenci (ter njihovi družinski člani), ki so člani katerekoli zadruge, ki je včlanjena v Zvezi nabavljajlnih zadrug državnih uslužbencev. Državni uslužbenci! Poslužujte se te koristne in potrebne zadružne ustanove in prenočujte v zadružnem prenočišču.

Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnice
V LJUBLJANI 1145

1129

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo prežalostno vest, da nam je Vsemogočni za vedno vzel našo drago mamo, oziroma taščo, svakinjo in teto, gospo

Antonijo Lapajne roj. Chwatal

vdovo po ravnateljju obrata Medvode—Goričane združenih papirmo d. d. v Ljubljani.

Pogreb nepozabne nam pokojnice se je vršil v petek 29. decembra 1933 iz hiše žalosti v Rajlovcu (aerodrom) na rim.-kat. pokopališče v Sarajevu.

Sarajevo—Rajlovac—Ljubljana, dne 30. decembra 1933.

ZINKA por. NEUBERGER in MILKA por. ŠANDOR, hčeri; HUBERT NEUBERGER, vazd. kapetan in VLADKO ŠANDOR, vazd. kapetan, zeta, in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

za mnoge številne dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob smrti našega nad vse ljubljenega soproga, očeta, gospoda

VALENTINA VOJSKE

hišnega posestnika in plesarskega mojstra

Posebno se zahvaljujemo društvu pleskarjev in hčarjev, obrtniškem društvu v Mostah, ki so izkazali svojemu članu vse poslednje časti, čč. duhovščini sv. Petra, zlasti zdravnikom g. dr. Kačarju in g. dr. Osoliniku za ves trud ob njegovi bolezni, zahvaljujemo se načelniku moščanske občine g. Pavčiču ter spremstvu moščanskih gasilcev, Kolu jugoslovenskih sester Moste sv. Peter, Zvezi bojevnikov in zastopnikom mestne elektrarne z višjim referentom g. Jarcem. Iskrena zahvala pevskemu društvu »Zvezda« za v srce segajoče žalno petje in vsem za poklonjene krasne vence in šopke ter mnogobrojnim prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Maša zadušnica bo v petek ob ½8. zjutraj v farni cerkvi sv. Petra.

Najlepša hvala vsem!

Moste pri Ljubljani, dne 3. januarja 1934.

1126

Žalujoča rodbina VOJSKOVA.

Vsak „JUTROV“ naročnik je zavarovan za 10.000 Din!

Nenadoma se je med nebeške krlitce preselila naša nad vse ljubljena edinka

MARJANCA

Pokopali jo bomo 3. januarja ob 3. popoldne na farnem pokopališču.

Zagorje, dne 2. januarja 1934. 1141

ANGELA in JANKO BARLIČ, starši,
in MIRKO, bratec.

Umrli mi je moj nad vse ljubljni mož, brat, svak, stric, gospod

Andrej Rožman

starešina - preglednik finančne kontrole.

dne 2. januarja 1934, v 55. letu starosti, po mukopolnem in dolgotrajnem trpljenju, previden s sv. zakramenti.

Pogreb nepozabnega se bo vršil po prevozu iz Sevnice na videmsko pokopališče v petek, dne 5. januarja ob 16. uri.

Sevnica, Videm, Brežice, dne 2. januarja 1934.

Žalujoča žena in ostalo sorodstvo 1140

...radio cev, ki ustvarja čudeže...

Zahtevajte v vsaki boljši radio-trgovini novi cenik XI-33 s praktično tabelo primerjave in karakteristik.

Glavni zastopnik za Jugoslavijo:

F. L. ROSENFELD, BEOGRAD,
Topličin venac 7. 13330

Zapustila nas je za vedno naša nad vse ljubljena mati, gospa

Kristina Jakil

posestnica

danes, dne 3. t. m. ob 5. uri zjutraj, v 70. letu starosti, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb bo v četrtek, dne 4. januarja 1934 ob ½ 4. uri popoldne od doma žalosti, Prisojna ulica 1, na pokopališču k Sv. Križu. 1144

V Ljubljani, dne 3. januarja 1934.

Žalujoči rodbini: JAKIL — HOČEVAR

